

Ivan Landsmann

Nové vydání kultovního
románu z hornické Ostravy
a holandského exilu

PESTRÉ

VRSTVY

PLUS

Pestré vrstvy

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.cz

Ivan Landsmann

Pestré vrstvy – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

PESTRÉ VRSTVY

Ivan Landsmann

PESTRÉ

VRSTVY

PLUS

© Ivan Landsmann, 1999, 2016
Cover Illustration © Tomáš Cikán, 2016

ISBN tištěné verze 978-80-259-0504-3
ISBN e-knihy 978-80-259-0864-8 (1. zveřejnění, 2018)

A high-contrast, black and white image featuring a large, dark, irregular ink smudge or blotch on a light, textured background. The smudge is roughly circular with jagged edges and a dense, dark interior. A large, white, sans-serif number '1' is overlaid on the right side of the smudge, positioned vertically. The background has a fine, grainy texture, suggesting a surface like paper or fabric. The overall composition is centered, with the smudge and the number '1' being the primary focus.

1

Klec se řítí do šachty, přeplněná těly havířů, smradem propocených fáraček a alkoholovými výpary. Je ticho, nikomu se nechce mluvit. Je pondělí, odpolední šichta a navíc byla v pátek výplata, takže většina měla hlavu v kumštu, buď z chlastu a nebo z toho, jak ho doma stará zdupala, že přinesl tak málo. Šol se zhoupala, signalista zahaltoval zvonem a spustil můstky. Ozvalo se mamrání, protože se nikomu nechtělo vystupovat a navíc ještě fachat. „A zase sme v té skurvené dře! Aby to smrtka pojebala!“ ozval se vedle mě jeden stěnový havíř, z kterého ještě táhlo jak ze sudu. V ruce měl už připravený igelitový sáček s tabákem. Posadil jsem se na firungy, vyhrnul si límec blůzy ke krku, protože od šachty nepříjemně táhlo. Čekal jsem na kluky, až se všichni dáme dohromady a potom pošmarujem do revíru. Kolem mě si posedalo pár havířů, kteří též čekali, až se dají dohromady. Rvali si do nosu angličák a dávali si na slivku. „Dej si, Ivan!“ nabízel mi stěnový krabičku s angličákem. „Nechcu,“ říkám, „nedělá mi to dobře.“ Vždycky, když jsem si šňupnul angli-

čáku, tak jsem měl z toho týden rýmu. Kdysi, když přišla móda na dole šňupat, tak chlapi vyráběli doma různé svinstva. Pomleli na kafemlýnku baču nebo tarasa, tak aby o tom nevěděla stará, roztloukli mentol a někteří experti tam přidávali i klouzek. A s tím jsem si právě zničil sliznici. „Nemáš na slivku?“ Myslím něco speci. „Mám, ale je to druhák od soboty, s rumem.“ „Fajn,“ říkám. Ten bude akorát dobře uležený. Vyhrábl někde z fáraček igelitový sáček a podává mi ho. Byla v něm koule tabáku, velká asi jako dětská pěst. Zapářený ještě nebyl a dobře voněl rumem. Založil jsem si a pomalu přežvykoval. Kluci se scházeli jeden po druhém jako švábi na pivo. Chyběl ještě Jarda. Poslal jsem ho nahoře nafasovat nový brček. Přijela poslední šol a v ní s posledními opozdilci i Jarda. Říkám: „Kurva, kde se smýkáš! My tu mrznem jak čuráci.“ „Ivan, promiň, ale musel jsem si skočit do kantýny na jednoho bubáka, potřebuju pustit rosu.“ „To potřebujem všeci.“ (Ozval se chrchlavým hlasem Tonda.) Šli jsme do revíru za sebou jako husy. Lezli jsme do svázné a já jsem za sebou slyšel funění a mamrání na ten skurvený život. Myslel jsem si to samé, ale byl jsem potichu. Asi po půl hodině jsme dorazili na čelbu. Strhali jsme ze sebe propocené košile a posedali si na okory. Jako každou šichtu jsme vytáhli fasované svačiny a kdo měl chuť, jedl, nebo mamral, že takovou svačinu si můžou strčit do piče, nebo ať se s ní zadusí ředitelova stará. Jarek si rozbaloval strouček česneku, bez kterého by se u něho neobešla žádná svačina. Česnek on žral i samotný, a proto jsme mu říkali česnekový král. Tonda s Petrem zadělávali na slivku. „Ivan, kolik té alpy tam mám vlet?“ ptá se Tonda. Říkám: „Namixuj to, aby to mělo grady.“

Vlil do sáčku skoro třičtvrtě alpy, čímž to řádně pohnojil, protože z toho byla močůvka. Petr měl v kapse ještě třetáka od pátku, tak ho přimíchali a na slivku to bylo akorát. Tonda mi podal sáček, naložil jsem si, ale musím říct, že tentokrát ten mišung kluci kapku přehnali. Po chvilce vnitřek huby skrabatěl jako slepičí žaludek, ale pak si člověk zvykl. Debatovali jsme o všedních chujovinách, které každý zažil přes dva volné dny. Celkem nic mimořádného se u nikoho neudálo, akorát Tondova stará dostala krámy a Jarek byl nadřený jak hobel, takže si toho moc nepamatuje. Akorát já s Petrem, jak se zdálo, jsme byli hodní. Řekl jsem klukům, co nás dneska čeká za úkoly. Měli jsme se probít na šibík a zbývaly nám jenom tři metry na probití. Bývalo odjakživa zvykem, že za každé probití postavil vedoucí na úseku litr. Chytili jsme se roboty a když jsem předvrtával zkušební vývrt, abych zjistil přesnou vzdálenost, tak jsem zjistil, že se měřiči sekli o jeden metr. Je jasné, že úplně přesně nejde odhadnout přesnost, ale ohrožený byl náš litr. Né že by jsme zas tak o něho stáli, jednalo se jenom o to, že jsme to probili my. Špekuloval jsem, jak by to bylo nejlepší udělat. Svědry jsme měli jenom na dva metry délky, což bylo na hovno, protože to znamenalo, že budeme muset dělat dva odpaly a časově to nějak nevycházel. Jedině zůstat přesčas. Řek jsem svůj plán klukům a nic nenamítali. Vrtalo se nám blbě, protože čelba byla roztačená a to jsme věděli, že ládování bude stát za hovno. Na čelbu přišel upocený střelec a ptal se mě, jak to vypadá, kolik máme ještě dovrtávat. Říkám: „Ještě pár dír a ládujem, nic se nestarej!“ Dorazili už taky nosiči střeliva. Říkám střelcovi: „Josef, je to trochu komplikovanější, než jsem si myslel, ale

podle mne by se to dalo zvládnout.“ Vysvětlil jsem mu svůj plán a když slyšel, že budeme muset zůstat kapku přesčas, tak se nadul jak holub a vyprskl: „Já tě jebu s celým твоjím přesčasem! Mě suší už od šichty, kurva, a enom to tu bechnu, tak mě není.“ Říkám: „Nedupej, Josef! Nás též suší a též bysme se rádi viděli v kulturáku u piva. Po šichtě, jak to probijem, fasuju litr, tak si dáš s náma a nějaké to pivo též urve-me, i kdyby to měl být bubák.“ „Id' koňovi do piče!“ říká. „Tak mě polub vříť, ty chuju!“ říkám mu já. Dovrtali jsme a ládování nám šlo značně líp, než jsme předpokládali. Toho si všiml i střelec. Odpálili jsme přesně v půlce šichty. Otočil jsem se na střelce: „Ták, Josef, je půlka šichty, teď vyškrábu čelbu a budeme se s klukama do konce šichty škrábat po kulech, protože milostpána suší. Jsi jako kojeneček, který se dožaduje maminiho cycku!“ Neříkal nic a probíral se špinavýma rukama v kolečkách šachetního salámu. Vstal, švihl svačinou o pás: „Kurva! Dobře! Aby sis nemyslel, že sem také kurva, tak to zrobim, ale pamatuj si, že z té flašky toho moc mět nebudete!“ Říkám mu: „Já pošlu chlapa do skladiště a ty zajdi pro zbytek palníků.“ Nadiktoval jsem mu počet a Josef, se spuštěnou vargou, odpochoďoval. Když se vrátil, už jsme pomalu dovrtávali. Chlap se střelivem byl na čelbě, už daleko před ním. Probitá díra musela být minimálně metr krát metr, jinak to nebylo uznané jako probítka. Rychle jsme naláďovali, ale nebyl jsem si jistý, jestli odpal odejde, protože byla tady pravděpodobnost, že vyfukne do šibíku. Střelec otočil kličkou a já jsem nastřežil ucho. Podle rány to vypadalo, že je odpal na čelbě. Díval jsem se na zvířený prach, který rychle mizel směrem na čelbu, což znamenalo, že jsme

probili. „Fajn!“ říkám. „Hoši, mažem!“ Všichni se s nedočkavostí za mnou hnali a svítili lampama na čelbu, jaký je výsledek. Přes prach a kouř nebylo ještě pořádně vidět, co to udělalo. Když jsme byli asi pět metrů od čelby, tak na nás zela díra asi metr vysoká a asi půl metru široká a podobala se přesně obrázku, který s velkou oblibou malujou malá děcka po stěnách. Kluci zatím natáhli vzduchovou hadici do čelby a já jsem řek Jarkovi, aby přitáhl nového brčka, protože byla dobrá příležitost ho vyzkoušet. S brčením jsem neměl problém, protože čelba byla taková hlušina. Kluci zatím tloukli do čelby svědrama a za půl hodiny byla čelba skoro obnažena. Josef stál u štusu a jenom posvicoval. Přišel štajgr a říká: „Kurva dobře, Ivan, já sem si myslel, že to neprobijete, tak jsem tu ani přes šichtu nešel.“ Říkám: „Ty si myslíš, že jsme nějak vytrhané prdele?! Nebo co? Doufám, že na úseku už stojí řádně vychlazená flaška.“ „No jasan,“ říká. Říkám: „Hoši, balíme zbruj a valíme ku šachtě.“ Byl akorát čas jít. Když se přišlo pod šachtu brzo, tak to stálo za hovno, protože se muselo stát v klidu, kde byl po šichtě abnormalní smrad z propocených fáraček a hlavně smrad z gumáků. To se mi někdy zvedl i žaludek, a to nejsem žádná fajnula. To stačilo, když jsi se postavil v klidu vedle někoho, kdo měl po šestnáctce a jenom trochu zarušal gumákem. To jsi nevěděl, kde s hlavou. Jít do předu nebo do zadu, nepřipadalo v úvahu, protože jsme byli na sobě natlačení jak sardinky. Co bylo úplně nejhorší, to když dozor otevřel dvěře, to jako kdyby do havířů vjel blesk, začali se všichni tlačit k šachtě. Dvěře byly úzké a běda tomu, kdo se dostal ke stěně. Byl kumšt se odtamtud dostat. Kdyby někdo spadl na zem, tak jsou schop-

ni ho ušlapat. To byly hlavní důvody, proč jsem nerad chodil s osádkou brzo pod šachtu. Stačilo, když jsi přišel pět minut po vpuštění a vyfáral jsi v pohodě. Dali jsme si sraz v kantýně. Když jsem přiharcoval s dvěma flaškama vodky, stáli všichni poslušně u stolu a každý měl před sebou už skoro vypitého bubáka. Jarek, ten samozřejmě chyběl. To bylo u něho normální a člověk už si na to zvykl. V robotě nebyl taky moc rychlý, ale v každé osádce se najde někdo takový. Všichni nemůžou být dobří. Jarek měl dobrou povahu a kolikrát jsem si říkal, že se ani na šachtu nehodí. Než přišel, studoval práva někde v Brně a pak musel odejít. To se stává studentům často. Měl dobré srdce a hlavně sral komoušům na hlavu. Říkám: „Tak co, hošani, jak je?!“ Než stačili něco říct, tak se ozval Josef: „Kurva, Ivan, nedupej a otvírej tu flašku, bo suší jak cyp!“ Josef byl od narození sprosták a hlavně ho furt sušilo. Když měl vypité, byl dobrý. Byla s ním sranda a v hospodě vykřikoval: „Kurva, rychle mi dejte pivo, bo střízlivím!“ Když pak přes noc nebo v robotě vystřízlivěl, stal se z něho mrzout. Otevřel jsem flašku, na kterou měl Josef přilepené oči, a podal jsem mu ji. Popadl ji a nasával. Tonda ho pozořoval a když viděl, že nemíní skončit, tak zařval: „Ivan, kurva! Ber mu tu flašku, nebo on ju vyžere!“ Josef položil flašku, zapil to bubákem, pak si odříhнул, usral si a prohlásil: „Kurva, nebylo mi nic, a je mi lepší...“ Začaly se mu lesknout oči a to bylo znamení, že je spokojený a nic mu nechybí. Říkám mu: „Tak co, Josef, ještě mám jít koňovi do piče?“ „No, viš Ivan, já to tak nemyslel. Šak mě znáš.“ „No, právě proto,“ říkám. Konečně se objevil Jarek. „No, přišel si akorát včas, protože Josefovi šmakuje.“ „Zas?“ ptá se Jarek. „A kdys viděl,

že by mu nešmakovalo?!“ „No, to je fakt.“ Ozval se Josef: „Kurva, synci, jak šmakuje chlast a cigarety, tak vim, že to je se mnu ještě dobře. A semtam se staré dovedu zavrtat aji do bymdlocha. Kurva do piče a jak to všechno přestane šmakovat, tak potom to je všechno v piči.“ Flaška kolovala a já jsem otvíral druhou. Petr dostal nápad, že bysme ji mohli dorazit v kulturáku, což nebyl špatný nápad, protože ten bubák stál za hovno. Po šichtě, jednoho na ex, to byla pochoutka, ale potom halt. Říkám Petrovi: „Zavolej tam, jaké čepujou pivo. Jestli bude desítka, tak se na to vyserem. To radši tu flašku dorazíme tu, u bubáku.“ Nebyl jsem sám, kdo neměl rád desítku z kulturáku. Byla to nějaká brečka, po které na druhý den bolela hlava a musel jsi chodit věčně na hajzl, protože jsi měl sračku jak bič. Petr se vrátil a hlásil, že v kulturáku čepujou desítku. Jediný Josef se nevzdal a prohlásil, že jsme skurvené fajnovky a že víme hovno, co je v řiti měkkého. Popadl flašku, dal si pořádné dva loky, zapil je bubákem a jako vždy si odříhl, usral si a odpochoval.

Jednoho dne, když jsem raportoval s vedoucím na úseku, oznámil mi, že náš kolektiv dostane kombajn. Protože podle nějakých nových směrnic je třeba mít největší důlní dělnickou kvalifikaci, byl jsem vybraný ještě s jedním starším předákem na třítydenní kurz. Po tomto kurzu nám bude udělena kvalifikační třída 9. Byla to tenkrát čest mít největší kvalifikaci, protože s tím si mohl člověk už ledacos dovolit. Hlavně si mohl dovolit poslat do prdele usmoleného štajgríčka, který nastoupil čerstvě na šachtu a všechno bral tak, jak mu to nahoře nakukaly tupé mozky. Takový blbeček, který neměl o havírně sebemenší páru, dovedl být dotěrný jako štěnice.

Vytahoval svoje rozumy, které se nabífoval z knížek, a hrál si na chytrého. Takový cyp pak vnesl do celé osádky nervozní atmosféru a šichta pak stála za hovno. Jednou nám na úsek přidělili taky takového cypa, ale to byl blb k pohledání. Chodil na opačnou šichtu než já, takže jsem neměl tu čest se s ním potkat, ale kluci mě na něho upozorňovali, jaký to je kokot a bonzák bolševický. Potřeboval jsem si jednu vyměnit šichtu, protože jsem měl nějaké vyřizování. A zrovna jsem kápl na toho pablba. Na úseku, když jsem raportoval s vedoucím, se postavil vedle mě a pořád měl nějaké pitomé připomínky. Doplňoval vedoucího, což, jak jsem viděl, ho sralo. Nejradši by ho poslal do prdele, ale nechtěl asi přede mnou, aby nesnížil jeho autoritu. Když jsem psal palníky na střelbu, čučel mi přes rameno a pak mi říká: „Nemáte těch palníků trochu málo? A toho střeliva máte taky nějak moc.“ „A jak jsi to uhádl?“ On: „Od které doby jsme si potykali?!“ „Víš co, nech toho, protože mě rušíš a nemůžu to pořádně spočítat.“ On: „Vy jste nějaký chytrý, se mi zdá!“ Hrála ve mně zlost, že bych mu nejraději zkopal prdel. Člověk byl i tak bez nálady a ještě mu ji více znepríjemňoval nějaký blb. „No, to se ti nezdá, kamaráde.“ „Jak se jmenujete?!“ Početl jsem dál palníky a dělal jsem, jako že tam není. Otočil se na vedoucího a vykleštěneckým hlasem říká: „Soudruhu vedoucí, jak se jmenuje ten předák?“ Můj vedoucí se jmenoval Pavel. Byl jenom o pár roků starší než já a spolu jsme si tykali. Pavel taky dělal, že neslyší, a něco psal do raportu. Když blbeček poznal, že se na něho sere, zblil šichtovnicu a vypadl. Když odešel, říkám Pavlovi: „Pavle, nezlob se na mě, ale jestli se dneska nesplní předpoklad, tak můžeš podě-

kovat tomu blbovi.“ Říká: „Ivan, ser na to, víš co máš dělat, seber si lidi a fárej. Kdyby bylo něco mimořádného, tak zavolej, dneska jsem tu přes čas.“ Vyšel jsem z úseku, kde na mě čekali kluci, a jejich hned bylo: „To je cyp, co?“ „No to je,“ říkám. Sfárali jsme a když jsme dorazili do revíru, tak jak jsem byl zvyklý se svou partou, jsem si svlékl propocenou košili, sedl si na okor, vytáhl svačinu a díval jsem se, co nám to dnes zase naložili za pochutinu. Vidím, že kluci nejistě přešlapují a nikdo si nesedá. Říkám: „Co je? Tak sedejte, né?!“ Ozval se Vašek. „Raději, Ivane, né, protože tady bude brzy revírník a bude nadávat.“ Vašek byl jehovista a velice slušný, tak jako se v bibli káže. Když nastoupil na šachtu, tak ho přidělili do mojí party. Byl starý poctivec a co jsem mu řekl, vždycky poctivě udělal. Ale jak už to na dole chodí, havíři si potom vezmou takový slabší kus do haptáku až do té doby, než je to přestane bavit, což trvá měsíce, nebo se neobjeví někdo jiný. Kluci věděli, co je zač, že by neřekl nikdy sprosté slovo, a proto schválně před ním mluvili sprostě a vymýšleli ty nejsprostější historky. Hlavně když jsme svačili. Vašek byl z toho nešťastný a začal si při svačině odsedávat, aby ty sprostáčiny nemusel poslouchat, ale to mu nebylo nic platné, protože kluci začli nahlas vykřikovat ty nejsprostější nadávky. Vašek se chytal za hlavu a bědoval: „Ježíši Kriste, to snad nejní ani možný, jak může bejt někdo tak sprostěj?!?“ Jednou za mnou přišel a říká: „Pane předáku, nezlobte se na mě, ale já to nemůžu snýst, to se nedá porád poslouchat, tu sprostárnu.“ Říkám: „Podívej se, Vašku, kolikrát jsem ti říkal, abys mi nevykal a co se týče toho sprostého mluvení, tak klukům domluvím.“ Řekl jsem jim, aby ho chvílku nechali

na pokoji. Asi dva dny měl Vašek od kluků pokoj, i když slyšel oblíbené slovo kurva snad tisíckrát za šichtu. Jednou při svačině si k němu přisedl Tonda a říká: „Vašku, chceš si přivydělat nějaký ten grejcar?“ Vašek se s nejistotou na něho podíval a pak říká: „No, to víš, že bych rád. Kdo by taky nerad?! No a co by to mělo jako bejt?“ Tonda: „Podívej, Vašek, neudřeš se u toho, ani to nebude bolet, nic neztratíš jenom získaš.“ Vašek znovu zpozorněl a říká: „No tak teda dobrá! Souhlasím, ale doufám, že v tom nejni žádná lišárna.“ „Tak fajn, Vašek, domluvene. Jak to uděláš, maš od nás tři stovky na ruku hned po šichtě.“ Vaškovi se rozjařily oči, protože na peníze byl abnormální škrob, a když slyšel o třech stovkách, byl v sedmém nebi. Tonda říká: „Tak, Vašek, teď se pořádně nadychni a budeš opakovat po mně, co ti budu říkat.“ Vašek se nadechnul a Tonda spustil: „Kurva do piče, mrdal bych ředitelovu staru mezi cycky.“ Pozoroval jsem Vaška, jak po každém Tondovu slovu plaskne, jak propíchnutý balón. Pak se postavil a říká: „To po mě přeci nemůžeš chtít! Snad bych mohl říct jenom: bych ředitelovu starou mezi...“ Tonda: „No, ale to bys moh říct zrovna třeba: já mám hlad. Důležité jsou ty čtyři slova. Kurva do piče, mrdal a cycky.“ Vašek se vzdal. Od toho času si ho kluci vzali zase do pácu, až to nevydržel a zašel za vedoucím, požádat ho o přeložení do druhé party, kterou jsem měl dnes já. Většina z nich byli komouši včetně jejich předáka, až na jednoho, který špekuloval, jak se od nich dostat.

Říkám: „Vašku, ser na to, svlíkej kabát, košulu a sedej a vy hoši též.“ Dali si říct a posedali. Vytáhli svačiny, které už byly roztopené, protože jsme dnes nafasovali chleba se

škvarakama. Kluci seděli, mlčeli a pomalu přežvýkávali tu dobrotu. Najednou jeden s nich vstal a rychle balil svačinu. „Štajger ide!“ zařval. Všichni sebou trhli a schovávali svačiny. Dívám se na ně, co se jim stalo. V dálce na štrece jsem viděl světlo hlavovky, jak se přibližuje. Dostal jsem na ně zlost, že jsou takoví vyhucí. Všiml jsem si, že jediný, kdo nevstal, byl kluk, který sral bolševikům na hlavu. Říkám: „Kurva, sedejte na prdele a žerte!“ Nesedli si. Když byl ten blbánek asi deset metrů od nás, tak jsem slyšel jak mamře něco jako: „No, to je pěknéééé, háhahá.“ Přišel ke mně a co bylo jeho první, říká: „Soudruhu předáku, vy nevíte, kdy začíná svačina?“ Říkám si, ty skurvený Juzku, já ti dám soudruha! Říkám klidně: „Vím! Už třináct roků to vím!“ „To mě nezajímá, jak dlouho to víte, já se vás ptám, jestli víte, kdy začíná svačina!“ „Šak ti říkam, že vim, už třináct roku.“ On: „Už na úseku jsem se vás ptal, odkdy jsme si potykali!“ Napadlo mě, že ten krpec mi chce dělat vojnu a hovno o ní ví, protože tam nebyl. Říkám: „To je správné, že mi ty vykáš, protože jak se tak na tebe dívám, tak by sem ti mohl dělat fotra.“ On: „Jaké máte číslo známky?“ Já: „Ty nemáš šichtovnicu, aby ses podíval? Co to jsi za štajgra?!“ „Jak to se mnou mluvíte?!“ zaječel. To už jsem se ale kurva nasral! Takový hajzl mi tu bude dělat vojnu? Říkám: „Tak podiv, kamaráde, jestli si chceš hrát na vojáky, tak můžeš, ale né se mnou! Když jsem já byl na vojně, tak ty jsi ležel u maminého cycku!“ To mu vyrazilo dech a nevěděl co říct. Pak nevím, co ho to napadlo, se mě zeptal: „Jste soudruhu předáku v KSČ?“ „Co bych tam dělal!? Já nejsem na takové politické úrovni.“ On: „A to vykonáváte funkci předáka?“

„A co je na tom tak divného? Zeptej se vedoucího, proč on vykonává funkci vedoucího, a není v KSČ.“ On: „To nevím, ale asi je schopný, když ho touto funkcí pověřilo vedení.“ „A proč bych já nebyl schopný vykonávat funkci předáka?“ „No to nejste!“ „Proč?“ „Protože svačíte!“ Poznal jsem, že nemá cenu ztrácet s chujem čas. Vstal jsem a říkám: „Jdem na to strašpytlové.“ Pomalu si svlékali kabáty a snad jim byla i hanba. Vzal jsem pikol a šel na čelbu. Blbánek šel za mnou. Okopával jsem čelbu a toho čuráka jsem si nevšímal. Pak slyším za sebou: „Soudruhu předáku! Jak daleko má být větrný tah od čelby?“ Podíval jsem se na lutny a podle hajcmanů jsem viděl, že to je v pořádku. Lutny byly od čelby čtyři a půl metru, což bylo, jak oni tomu říkali, podle předpisu. Neodpověděl jsem mu a hleděl jsem si svého. „Tu lutnu přidáte, a to hned!“ Otočil jsem se a říkám: „Pokud vím, tak předákem jsem tady já a jestli se lutka bude přidávat hned, nebo před střelbou, o tom rozhoduju tady já!“ On: „Soudruhu předáku, nařizuju vám přidat větrný tah!“ Už jsem ho měl plnou prdel. Otočil jsem se a říkám: „Tak podívej se, nenadávej nikomu pořád do zlodějů a vypal do piče, ty šašku počmáraný!“ „Ti zloději vám přijdou draho! To si pamatujte!!! A ta urážka na cti též!“ „A ty nějakou čest máš? Jestli si chceš stěžovat, tak jedině do hajzlu nebo na lampárnu. Svědky nemáš, tak nestraš.“ Otočil se a beze slova se ztratil. „Čuráku!!!“ zařval jsem za ním. Celou šichtu se neukázal. Na druhý den, když jsem raportoval s vedoucím, mi říkal, že ten čurák vyfáral, přišel za ním do kanceláře si mu stěžovat, že jsem prohlásil, že KSČ jsou zloději, a bezdůvodně jsem ho napadal a žádá o patřičné potrestání. Ptal se

mě, jestli má na to nějaké svědky. Říkám, že nemá. „Tak nás může políbit v prdel!“ pošeptal mi Pavel do ucha...

Náš hlavní předák byl vyřazen do částečného důchodu a tím pádem se musel zvolit nový. Bývalo zvykem, že si kolektiv zvolil hlavního předáka mezi sebou. Byl jsem navržený já a ještě jeden předák, se kterým jsme byli na kurzu deváté kvalifikační třídy. Kurz jsme absolvovali úspěšně a byly nám uděleny devítky. Většina hlasů byla pro mě, takže v kolektivu jsem byl zvolený hlavním předákem já. Jenže to mělo jeden háček. Musela to ještě schválit komise na sekretariátu KSČ. Tam jsem samozřejmě neprošel. Důvody byly jasné. Není v KSČ, má bratra na Západě a má povahu buřiče. Takového hlavního předáka my nepotřebujem. Tyto důvody jsem se dozvěděl až později, od jednoho revírníka. Mi bylo řečeno úplně něco jiného. Ředitel si mě zavolal a řekl, že během tohoto měsíce bude našemu kolektivu přidělený kombajn a jelikož mám největší důlní kvalifikaci, budu vykonávat nadále funkci směnového předáka plus kombajnéra. Do té doby, než bude zvolený hlavní předák, budu tuto funkci zastupovat já. Když jsem byl na poradě hlavních předáků, ředitel se nás postupně ptal, jaké jsou naše požadavky a co je třeba udělat pro to, aby kolektiv bez nějakých větších potíží razil. Přišla řada na mě. Řekl jsem mu, co si o tom všem myslím, že se na náš kolektiv s přehledem sere, není materiál na ražbu atd. Když jsme skončili nesmyslnou debatu, zvedl se z přední lavice nějaký rezavý skutr, kterého jsem znal od vidění, a prohlásil: „Soudruhu řediteli, dejte mi ten kolektiv a já z nich udělám

správné raziče!“ Ředitel: „A víte, soudruhu Závorko, že jsme o tom uvažovali?! Svoji funkci předsedy úsekových důvěrníků na podnikovém sekretariátu zastáváte výborně, jste dobrým komunistou, takže si myslím, že bychom vám tento kolektiv mohli s klidným svědomím přidělit. Co na to říkáš, soudruhu náměstku?“ „No, já si myslím, soudruhu řediteli, že to je bez diskuse.“ „Od zítřejšího dne, ti bude, soudruhu Závorko, přidělená funkce hlavního předáka na úseku geologického průzkumu,“ říká ředitel. „Věřím, že tuto funkci budeš vykonávat dobře a za krátko budou vidět značné výsledky.“ „Ano, soudruhu řediteli, můžete se spolehnout!“

Hlavní předák z vedlejšího kolektivu, který seděl vedle mě, mi potichu říkal: „Ivan. Kurva, to si dáte! Víš co to je za cypa?! Je to Valach a má jenom pět tříd. A navíc je strašná sketa. Bonzuje a líže ředitelovi řiť.“ Věděl jsem, že ta komedie byla nahraná a předem připravená.

Druhý den, na ranní šichtě, už skutr stál na úseku a hrál chytrého. Šel jsem za vedoucím, abych s ním poraportoval, ale skutr mi skočil do řeči a říká: „Není třeba, to už je všechno zařízené. Ode dneška jsem váš hlavní předák. Ty jsi směnový, co?! Tak si napiš palníky, moc se neobsrývejte, posbírejte si lidi a fárejte! Já přijdu později, nebo mám ještě nějakou papírovou robotu.“ V duchu jsem si říkal: „Co se mi, ty čuráku, svěruješ, já ti na to seru a kdybys nepřišel vůbec, tak by bylo líp.“ Bylo mi jasné, že budu mít s tím blbem neustálé potyčky. Sfárali jsme a při svačině jsme debatovali o něm. Petr ho znal z vyprávění kluků, kteří mu už dávno o něm vykládali, co je to za cypa, ale sral na to, protože měl z něho hovno. Pak mi říká: „Ivan! Víš kolik on má tříd?“ Říkám: „Vím. Pět!“

„Odkud' to víš?“ ptá se Petr. „Včera mi to jeden říkal.“ Ozval se Tonda: „Do prdele, to máme pod takovým blbem dělat?“ „No to je pěkně v prdeli!“ říká Jarek a rozbaloval si strouček česneku. Říkám: „Hoši, je třeba si před ním dávat bacha na jazyk, protože to je bonzák.“ „Mám ho na ocase!“ prohlásil Tonda. Tonda si všiml dvou světel na štrece. Když přišli blíž, poznal jsem v nich vedoucího a skutra. Představil se klukům jako hlavní předák a se ptal, kdo z nás je Valach. „Já!“ ozval se Petr. „A co má být?!“ „Nic, enom se tak ptám, protože já sem též Valach.“ „To je tého, já sem též Valach a nechlubím sa tým,“ ozval se Jarek. Skutr nečekal takovou reakci od kluků a i když měl jenom pět tříd, tak pochopil, že mu serou na hlavu. Byl jsem tomu rád, že se kluci nebojí a dávají mu to najevo. „Ivan je též Valach,“ prohlásil vedoucí. „Ja? A kde si sa narodil?“ ptá se skutr. „V Novým Jičíně,“ říkám. „Tož to si budeme všeci rozuměť.“ Jarek se rozkašlal a Petr se ušklíbl. Já jsem si jenom v duchu myslel o prdeli. „A kde si sa narodil ty?“ ptá se Tondy, který se špáral v uchu nějakým dřívkem. Dělal jako že neslyší a po chvílce říká: „Já sem se nenarodil.“ Skutr čumí a neví, co si má o tom myslet. Pak říká: „Jak to nenarodil...“ „Nó, protože jsem se prostě vyskytnul,“ říká Tonda. „Někteří lidi se vyskytnou a některé vytáhlo slunko z kravinca a ti to mají horši, nebo na nich to je potom poznat, jenom co otevrou hubu.“ Skutr se zarazil a říká: „Počkaj, jak si to myslel?!“ „Tak jak to říkám,“ odpověděl Tonda. Všichni jsme pochopili a věděli, že ho Tonda uzemnil. V duchu jsem mu gratuloval. Skutr dostal první lekci a aspoň se nebude moc roztahovat. A pak to pohnojil tím, že se zeptal, kdo z nás je v KSČ. „Nikdo!“ řekl za nás

vedoucí a posvicoval po hajcmanach. „No ale to je chyba, hoši! To je velká chyba! To byste tam měli být všeci! Po šichtě sa za mnú zastavte na sekretariátu a já vám dám přihlášky, ty sa vyplňá a...“ Nedopověděl. Skočil mu do řeči Tonda. „A samy?“ „Co, samy,“ ptá se skutr. „No, esi se ty přihlášky vyplní samy, nebo to budeme muset dělat my?!“ „Poslúchaj, ogare, nezdá sa ti, že si jakýsi přidržlý?!“ „Próóóč?!“ ptá se Tonda a klidně se špáral dřevem v uchu. „No protože máš furt jakési hlupé připomínky. Tys měl byť v KSČ už dávno!“ říká skutr. Tonda na to: „Já sem tam chtěl byt už dávno, ale vy byste mě tam asi nechtěli.“ „No, počkaj! Jak to, nechtěli?“ „No, protože sem tři roky bručel na Borach.“ Skutr: „Ale to si, ogare, na omylu! To na to nemá žádnen vliv! My sme od toho, abysme lidi převychovávali a nebyl bys první ani poslední.“ „No, to je pravda!“ vmísil se do hovoru Jarek. „Podívej se, takový Husák, ten bručel kolik roků a podívej se, kde dneska je!“ „To tu nebudem probírat!!!“ zajašcel skutr. Všiml jsem si, že vedoucí se nenápadně vypařil. Asi měl obavy z toho, aby se ho ten kokot náhodou nezeptal, proč není on v KSČ. Začínal jsem být na toho čuráka nasraný, protože z něho ta blbost jenom tříštila. Pak se ptal Jarka a ten mu řek, že není politicky vyspělý a asi by se tam nijak neangažoval, protože na to prostě nemá. Po těch slovech mu to pako říká: „Podiv sa, ty jako skoro právník, by si měl měř o politice přehled, né?!“ „No právě proto!“ „Co právě proto...“ „No, právě proto, že mám přehled, tak na to seru.“ Byl jsem rád, že mu kluci serou do krku. Když se ptal Petra, tak ten si nedělal nějaké problémy s vymlouváním. Jednoduše mu řekl: „Podiv sa. Já mám enom jednu hlavní starost. Oddělať si svoju šichtu,

dobře sa nažrať, napiť a zadupať si. A cela politika aji s KSC mi leží u prdele.“ Pak přišla řada na mně. Skutr: „Podiv sa, předáku. Ty jako vedoucí osádky by si měl iť příkladem a byť u nás už dávno! To, že máš bráchu na Západě, to je jeho haňba, ale ty si tu a je třeba, aby si dokázal...“ Nenechal jsem toho negramota domluvit. Říkám: „Tak podívej se! Jestli jsem, nebo nejsem, jak ty říkáš u vás, to je moje věc a tvoje zbytečná starost. Já se ti též neseru do tvých věcí. A zdá se mi, že nějak toho moc víš! Tys byl určitě v Rusku, nebo jsi vystudoval Karlovu univerzitu. Ty by ses hodil s tím svým rozumem k policii...“ Nedomluvil jsem. Skutr mi skočil do řeči a říká: „Podiv sa, o tobě teho víme dost! Si známý pobuřovač a jak si tak spomínám, tak si vlóni žádal povolení do Kanady.“ „Letos budu žádat zas!“ říkám mu. „Šak si žádej! Žádaj, ale pamatuj si, že pokud budu v komisi já, tak si buď istý, že budu první, kdo bude proti!“ Já: „Na to jsi, kamaráde, moc malý pán, aby jsi rozhodoval o tom, jestli povolení dostanu, nebo né! A víš co? Skoč mi na hejzman! Hoši, jdem dělat, nebudem ztrácet čas s nějakým negramotem.“ Zvedli jsme se a šli do čelby.

Takové bylo naše první seznámení s novým hlavním předákem, u kterého jsme měli po piči, ale on též.

Stál jsem před úsekem a kecal s klukama. Přišel ke mně skutr ještě s jedním maníkem a říká: „Poslouchaj. Ode dneška bude toť Petr Filipek vaším předákem.“ Dívám se na něho jak z jara, protože jsem to nechápal. Říkám: „A já budu jako co?! To budu dělat vozača, nebo co!“ Skutr: „Ty budeš kombajnér.“

„A kde ten kombajn máš?“ ptám se. „Nestaraj sa, kombajn už je na šachtě.“ „Já z teho mám chuja, že je na šachtě, když není na dole!“ „Posluchaj, nebudem o tym diskutovať, není na to čas. Napiš palníky a pomáhajte si na důl.“ Říkám: „Já nejsem už předák, tak to není moje starost! Ať si to napíše nový předák.“ Skutr říká: „On nezná eště podmínky, jaké tam sú.“ „Tak mu to napiš ty!“ říkám. „Chodíš tam už delší dobu a podmínky znáš, né?“ Věděl jsem moc dobře, že skutr byl z klasické ražby blbý, tak jako jeho kolega. Otočil jsem se a šel na úsek za vedoucím, zeptat se ho, co to všechno má znamenat. Říkám: „Pavel, co to má všechno znamenat. Závorka si přijde za mnou s nějakým chlapem a říká, že to je nový předák místo mě.“ „O tom já nic nevím!“ říká Pavel. „A co to je za chlapa?!“ ptá se. Já: „Co já vím? Nějaký Filipek.“ „Filipek? Ten hokejista?“ „Nevím, jestli to je hokejista, nebo co, já ho vidím dneska poprvé.“ Vstal a vyšli jsme na chodbu, kde skutr vysvětloval něco mojemu novému předákovi. „Posluchej, Závorko. Co se to tu dějou za změny, o kterých já nic nevím.“ říká Pavel. „Nazdar, Pavel!“ ozval se Filipek. „No, nazdar. Co ty tu dělaš?“ „Budu robit u tebe!“ „A to jako co? U dopravy, nebo kde?“ „Nééé, směnového předáka!“ „A že o tym nic nevím!“ Skutr: „Posluchaj, Pavel, všecko je zařízené u vedoucího pole.“ „Pavel, a to já mám dělat jako vozač, nebo jak?“ ptám se ho. Skutr: „Napsal už si ty palníky?“ „Proč bych měl psát palníky? Já jsem předák?“ „Počkej, Ivan,“ říká Pavel. „Zajdem za vedoucím pole.“ Vešli jsme do kanceláře, kde za stolem seděl ještě pořádně nevystřízlivělý Klimša. „Co mate, chlapi?“ ptá se. Pavel říká: „Ty si mi dal na úsek Filipka?“ „Jasně. A co má jako být.“ „No nic! Jenom by mě

zajímalo, co bude Filipek dělat za robotu.“ „No, směnového předáka! To ti Závorka nemluvil?“ Pavel: „Posluchej, to nemyslíš vážně.“ „No a čemu by né? Je to dobrý hokejista, tak čemu by nemoh být též dobrý předák.“ „Hokejista třeba je dobrý, ale co to má společného s dolem?! Ten chlap nebyl už skoro deset roků pořádně na dole a ty ho dáš dělat předáka. A jaku má vůbec kvalifikaci? Pochybuju, esi má vůbec sedmičku.“ „Posluchej, Pavel, je to schopný synek a věřím, že se brzo zapracuje a bude z něho dobrý hajer.“ „Kurva ale pochop, že takovému nezkušenému člověku, který nemá kvalifikaci, nemožu svěřit osádku! Něco se vysere a budu to mět na triku já.“ Podíval jsem se na hodinky a bylo třičtvrtě na šest. Říkám: „Pavel, já půjdu, nebo nesfárám.“ „Dobře. Běž a po šichtě se za mnu zastav.“ Na všech úsecích už bylo prázdnno. Utíkal jsem do koupelu a rychle se převlékl, protože byl nejvyšší čas. Tak tak jsem chytil poslední šol, ve které fáráli střelci. Štoček mi říká: „Co je s tebu, Ivan. To ti stara doma přilehla nohy, že ideš tak pozdě?“ „Na kolik máš střelbu? Závorka mi přines rozepsané palniky, kurva, ale to aby se v tym čert vyznal.“ Říkám: „Štočku, já už jsem ode dneška vozač, takže mě to nijak nezajímá.“ „Nedupej! Fakt? Ty si robiš ze mě cypa.“ „Cypa si z tebe nerobim, je to tak.“ „A cos kurva vymamlasil?“ „Nic! Prostě se Klimša se Závorkou domluvili, že místo mě nastoupí nějaký Filipek.“ „Filipek? Ten kokot? Kery čert ho tu vyřigal!“ Říkám: „Štočku, až vystoupíme, tak mi ukaž ten papír s těma palníkama.“ Vystoupili jsme z klece a Štoček mi podával papír s nějakýma klikyhákama a byl různě poškrkaný. Díval jsem se na nečitelný podpis, z kterého bylo rozeznat jenom Z a další už bylo nečitel-

né. Říkám: „Štočku, pojd' sem! Podívej se, co tu ti dva cypi napsali za palníky.“ Podle mě to vypadalo na klín, ale kurevsky zdupaný. Přepočítal jsem palníky a na počet dír jich pět nadbývalo. Říkám: „Štočku, ber to tak, jak to ti dva ocasi napsali, a střeliva nabal tež kolik chtějí.“ Měli ho, jako do tunelu. Říká: „Ivan, nechceš to radši přepsat?“ „Kurva, co bych přepisoval! To je jejich věc. Ber to tak, jak to je, a šlus.“ Když jsem přišel do čelby, kluci už tahali flogmany a hadice na vrtání. Ptám se Petra, který odmotával vodní hadici, jestli svačili. Říká: „Kurva né, protože skutr s tym novym nás nenechali.“ Vjela do mě zlost a říkám: „Tak víš co? Pěkně se posad', vybal svačinu a žerem.“ Sedli jsme si a jedli. Z čelby na nás posvicoval skutr se svým kumpánem. „Tak kurva, co je to tam s vama!!!“ „Polub nas v prdel, pičo,“ prohlásil jsem, i když to neslyšeli a jedli jsme dál. „Tak kurva! Mám vás it' zvednuť!!?“ „Běž do piče, ty čuráku!“ zařval jsem. Vidím, jak se světlo odlepilo od čelby a rychle se blíží k nám. Pak i druhé. Přihnal se rozzuřený skutr se svým blbem a začal to ze sebe chrlit. „Tak co si vůbec myslíš! Ty nevíš, kdy sa svačí?! Nebo co. Eště stahuješ lidi a pobuřuješ jich! Já sem moc dobře věděl, že ty předáka dělat' nemožeš. To by tu na té šachtě za chvílku vypadalo!“ S každým jeho slovem, do mě vjížděla stále větší zlost. „Tak dost!“ zařval jsem. „Ty mi tu chceš dělat' fotra, nebo co?! Já dělám předáka už třináct roků a jestli ho dělám dobře, nebo špatně, o tom ty nerozhoduješ! Kurva, tebe nám tu byl čert dlužný! A pamatuj si, že dneska jsem tu poslední šichtu.“ „Chachacha. Dovol sa mi zasmát'! Já budu enem rád.“ Říkám: „Dneska na čelbě nedělám, nechávám se vycechovat do obsluhy.“ „Tak sa třeba

poser! Myslíš, že sa bez tebe neobejdem?“ ozval se Filipek a říká Petrovi: „Stavej, ber tu hadicu a val do čelby. Esi ste nebyli zvykli posluchat vašeho byvaleho předáka, tak u mě to nebude.“ Otočili se a šli do čelby. Slyšel jsem, jak Filipek říká skutrovi: „Ty, Tonda, není to ten, jak vloni žádal od nás to povolení do té Kanady?“ „Ja, to je on, ale ať si nemy...“ Dál už jsem nerozuměl. Petr mi říká: „Ivan, to s tym odejitim si myslel doopravdy?“ „Úplně smrtelně,“ říkám. „Tož tak to já idu těž. Kdo by s takovýma hnojama dělal.“ Vzal hadici a šel na čelbu. Já jsem vzal bedny na písek a pomalu šel k vozu je naplnit. Když jsem nabíral písek, tak jsem přemýšlel nad tím, jak takový jeden hnusný komunista dovede otrávit život mnoha lidem a jak je před něma člověk bezbranný. Co přišel skutr, tak se mi začínala havírna ze dne na den čím dál víc hnusit, i když i tak jsem jí měl za ty léta plnou prdel. Ani jsem nezpozoroval, že se vedle mě postavil štajgr. Říká: „Co ty, Ivan, se tu přehrabuješ v písku?“ Říkám: „Bohuš, dneska mě vycechuj do obsluhy a zítra dávám sbohem.“ „Nedupej! Kurva, kde bys chodil!“ Říkám: „A kdo si myslíš, že bude pod takovýma čurákama dělat! Filipek rozumí havírně jak koza petrželi a Závorka to samé.“ „Nedupej Ivan! To je enom dočasně, než se všechno vyřeší.“ „Co se vyřeší!? Hovno! Od té doby, co tu přišel ten cyp, tak to všechno stojí za hovno.“ „Nó, kurva. Já vím, ale co naděláš. Nic nenaděláš. Ja a skazuje ti Pavel, že se máš za ním po šichtě stavit.“ „Já vím.“ Z čelby se ozval rachot flogman. Naplnil jsem jednu bednu pískem, hodil si ji na rameno a šel jsem do čelby. Postavil jsem se ke štusu a pozoroval, jak ti dva volové jsou bezradní. Kdyby moji kluci něco neznali, tak jsou ti dva pablbi hotoví.

Skutr obskakoval kolem kluků a snažil se jim měnit směr vrtání. Stahoval jim různě mašiny, i když jsem viděl, že kluci vrtají dobře. V duchu jsem si říkal: „Kurva, ten odpal bude vypadat.“ Skutr se obsrýval kolem Tondy a pořád mu ubíral vzduch na pacholku. Najednou vidím, že Tonda odskočil od mašiny a praštil kapou o zem. Věděl jsem, že se nasral. Vůbec jsem se nedivil. Nejhorší věc, co může být, je, když je člověk zvyklý vrtat podle toho, jak jsem to třeba naučil kluky já. Už několik roků měl každý svoje určené místo a každý den tak vrtal. Tonda zvedl kapu, nasadil si ji na hlavu a šel ke mně. Skutr za ním řval: „Pod' vrtat!!“ „Já vas jebu, vy čuráci, vrtejte si sami, když jste tak chytří!“ Tonda přišel ke mně a všiml jsem si, jak je nervózní. Třepaly se mu rty a měl vykulené oči. Říká: „Ivan, já tu kurvu malú krpatu komunistickú navrchu zabiju. To se absolutně nedá vydržet.“ Říkám: „Tondo, já bych mu těž nejradši rozkopal hubu.“ „Petr mi říkal, že ideš pryč. Je to pravda?“ „Je.“ „Tak to já idu tež.“ Tondove mašiny se ujal skutr s Filipkem, ale co to s něma dělalo, to nebylo ani možné. Filipek přidal na pacholku vzduch, aniž věděl, co dělá, protože u mašiny stál poprvé. Skutra to vyneslo až pod vrch hajcmanů, svědr se prohnul jako luk a zlomil se. Kdyby Jarek včas neuskočil, tak mu spadla vrtačka se zlomeným svědrem na záda a provrtala ho. Nebyl by to první případ na šachtě. Zrovna přišel střelec a viděl to. Říká: „Ivan, on ti vyzabija půl osádky.“ Tonda donesl nový svědr, nasadil ho do mašiny a vrtal. Skutr už se mu do toho nesral, protože si nabil tlamu a taky poznal, že na to nemá. Filipek klukům zavrtával tam, kde mu kluci posvítili, protože nevěděl, kde která díra patří. Já jsem se na to nemohl dívat. Říkám:

„Štočku, pojď odsud do prdele, nebo se zbyčím.“ Donesl jsem na čelbu zbylé dvě bedny z pískem, sedl jsem si ke štočkovi na okor a kecali jsme. Půl šichty bylo v prdeli a na čelbě se pořád ještě vrtalo. Přišel znovu štajgr a říká: „Kurva, oni eště vrtají? S takovu se to do šichty ani nestřeli.“ Šel na čelbu, a když se vrátil, říká: „Kurva, Ivan, běž tam a řekni jim, jak maju navrtat zálom!“ „Podívej, Bohuš, není to trochu hanba, aby vozač radil hlavnímu a směnovému předákovi? Mám je na ocase.“ „Nedupej, Ivan?!“ „Jo, jo, už je to tak, mám je na ocase.“ Štajgr radši odešel, protože s tím nechtěl nic mít. Asi po půl hodině mašiny utichly a kluci klidili čelbu. Pak skutr volal: „Ládujem!“ Štoček se pokřižoval, vzal si interferometr a šel do čelby. Já jsem držel hlídku. Ládovali hodinu a půl, což bylo úplně nenormální. První přišel z čelby štoček a říká: „Ivan, něco otřesného! Kdybys to viděl, tak se posereš. Čelba zozvrtana jak emental, zalom takzvaný abstrakt. Nechcu vidět, co to uděla.“ Kluci přišli z čelby nervózní a uštvaní. Posedali se vedle mě a Tonda s Jarkem vytáhli svačiny. Tonda ji rozbalil, čichnul k salámu, který byl už zkažený, a švihl s ní na pás. Zařval: „Skrz nějakých dvuch cypu musim byt hladem!! Kurva! Dneska tu byla pro mě poslední šichta.“ „Moja též,“ říká Petr. Jarek udělal se svačinou to samé co Tonda a prohlásil, že na to tež sere a jde do piče. Štoček otočil kličkou a ozvala se rána jak z děla, lutny se cofli o půl metru dozadu a byl slyšet kovový zvuk. Mi to bylo jasné. Říkám: „Tak, hoši, kolik jich tipujete?! Já říkám čtyři. A vy?“ Tonda tři, Jarek pět a Petr se přidal k memu tipu. Skutrovi se to nelíbilo a říká: „Nechaj si ty svoje hlupé připomínky! To, co umíš ty, tak to my umíme též. Že, Petře.“ Já: „To, co ty se

učíš na čelbě, to já už sem dávno zapomněl!“ Kluci se rozchechtali a střelec s něma. Skutr: „Šak tebe ten smích brzo přejde.“ „Až po tobě! A radši se běž podívat, cos vymamlasil a namaž si ruky.“ „Nó, šak ty sa dosměješ brzo.“ „Idem se na to podívat!“ říká štoček. Kluci tam ani nešli. Štoček se vrátil a držel se za hlavu. „Tak co?! Kdo z nás se trefil?“ ptám se. „Leží jich pět. Tak Jarek. Šest luten je na zemi a budou se muset vyměnit. Závorka vám vzkazuje, aby ste okamžitě všeci přišli na čelbu. Aji ty, Ivan.“ „Mám ho v piči! Čuráka!! Hoši berte kabaty a idem k šachtě. Je půl druhé. Ať se s tím serou ti dva rudí psi.“ Umyl jsem se a šel na úsek. Pavel mi říká: „Co jste tam dneska dělali, že jste jenom za celu šichtu střelili?!“ Říkám: „Pavle, to se zeptej Závorky a Filipka, já jsem byl v obsluze.“ „Nedupej! A proč?“ „No protože s takovýma cypama na čelbě já dělat nebudu. Závorka mi dneska málem provrtal chlapa. Oba neumí vrtat a až vyfarají, tak se ti pochlubí, co vymamlasili. Jo a ještě bych ti chtěl oznámit, že od zítřka jdu do prdele.“ „Kurva! To mi ani nemluv! To nepřipadá v žádném případě v úvahu!“ Na úsek přišel Petr s Tondou. Tonda říká: „Vedoucí, já s Petrem jdeme do prdele.“ „Vy jste se snad všeci zbláznili! Né?! Prakticky nejlepší lidi mi odejdou a kdo tu bude dělat!?“ „To poděkuj Závorkovi.“ Pavel říká: „Ivan, podiv se. Od zítřka se stěhuje kombajn na důl a Závorku s Filipkem dám k tomu a ty s partyju dorazíš tu zarážku a potom budeš jezdit s kombajnem. Kurva nebuď jak malý synek. Tam zarobiš peněz jak šup!“ Říkám: „Dobře, Pavel, jak to je tak, tak zůstavame. Co, hoši!“ „Ja, Ivan.“ Zazvonil telefon. Slyšel jsem ujaščený skutrův hlas. Pavel zavěsil a říká: „Volal Závorka a mluvil, že jste neupo-

slechli jeho příkazu a odešli jste z čelby. Chce, abysem vás potrestal a tebe zvláště, že jsi to byl ty, který zbantoval osádku.“ „Podív se, Pavel, bylo půl druhé, když je střelilo, a to je šichta. Né?“ Na úsek přišel štoček a říká: „Ivan, mluvil si Pavlovi co tam ti dva vymamlasili?“ „Co?!“ ptá se Pavel. Říkám: „Šak ti Závorka volal, ne?“ „No volal, ale enom to, co sem ti říkal. Tak co tam vymamlasili!“ Štoček tak trochu škodolibě říká: „No, nic moc, enom pět hejcmanů leží hore kopytama a šest luten je na sračku.“ „Kurva! To mi ani nemluv! O tym mi vůbec neříkal.“ „No, asi se ti zapomněl pochlubit,“ říkám. „Kurva, to je kus cypa.“ Na úsek přišel Jarek a říká: „Vedoucí, já idu do prdele.“ „Kurva!! Eště ty začínej! Idte mi do piče a ráno ať vas vidím všechny pohromadě!“ Vypadli jsme z úseku a na druhý den jsme před ním zase všichni stáli.

Zarážku pro kombajn jsem s klukama vyrazil a skutr s Filipkem a partou dopravařů dopravovali kombajn na čelbu. Byl to starý střep, který vyřadila Dukla. Hlavní mechanik prohlásil, že kombajn bere a dá ho do provozu. Za znovupoužití pak vzal tučné prémie. Kombajn se jmenoval PK-3. Těsně po válce Rusi dali hlavy dohromady a vymysleli to kozidlo. Podvozek byl z německého samohybného děla a kombajn sám o sobě nebyl velký, ale hlavně směšný. Lafetu měl dlouhou a podobal se fakt nějaké staré tajné zbrani. Havíři ze stěny, když chodili kolem, tak si to kozidlo se zájmem prohlíželi a měli různé připomínky. Štenkrovali různé skutra, jako například: „Závorka, kde s tym klamorem chceš

jechat?! Dobýt Stalingrad? Nebo se chceš provrtat na Západ?“ Kombajn se dával dohromady něco přes týden. Zámečnicků, kteří byli zkušení se skládáním kombajnů, se kolem toho kozidla hemžilo jak mravenců a nevěděli si rady kde co přijde, protože nic na sebe nepasovalo. Hlavnímu mechanikovi se to zdálo nějak dlouho, že kombajn není ještě v provozu, a sfáral na důl, aby na práci osobně dohlédl. Obcházel kolem toho kozidla a byl z toho daleko blbší než všichni zámečníci. Nakonec museli pozvat z Dukly nějakého experta, který měl s tím zkušenosti, protože ty kozidla měli na šachtě dlouhé roky. Nakonec zjistil, že lafeta je sice taky z PK-3, ale z novějšího typu a jinak spřevodovaná a elektro skříní též nepasuje, tak jako i ovládač. Muselo se z Dukly na šrotišti vyhrabat patřičné díly a dopravit je na důl. Asi za tři dny byl kombajn provozuschopný. Expert z Dukly se ptal, kdo je tu kombajnér. Říkám: „Já!“ „Ty? Tak upřímnou soustrast.“ „Proč?“ ptám se. „Kamaráde, nechcu tě už předem zbytečně strašit, ale též ti nebudu kecat. Kombajnéri od nás si kurevsky oddechli, když se vyřadily ty klamora z dolu. Několik roků už stojí odstavené na šrotišti. Tak kurva nevím, co to napadlo vaše vedení.“ Dával mi pak různé rady, kde se nejčastěji vyskytuje nějaká zrada. Hlavně mě upozorňoval na ovládač, který prý je strašné svinstvo. Praská u něho moc často hydraulická hadice, protože regulátor tlaku nikdy nebyl dořešený. Jestliže byl kombajn v provozu pár hodin v kuse, olej se zahřál až na osumdesát stupňů a když praskne u ovládače hadice, tak olej budu mít přímo v úsměvu. Pak mi předvedl, jak se s čím zachází a jak je nejlepší odbírat sloj, ale na to prý přijdu sám. Pak radil klukům, jak je nejlepší postupovat u bu-

dování. Byly to pro nás vzácné rady, protože nikdo z nás na kombajnu nedělal a přejít z klasické ražby na kombajn je úplně něco jiného. Pak jsem nastoupil za kombajn, pustil jsem sběrný dopravník a zavrtil se do čelby. V momentě nebylo vidět ani pul metru před sebe, i když jsem měl spuštěný postřík na plné kule. Kluci se okamžitě zdekovali za kombajn, do čistých větrů. Musel jsem čekat, až se čelba trochu odvětrá, abych mohl pokračovat. Vyuhloval jsem čelbu a při každém zašramání se ozvala rana jako z děla. Razili jsme v otřesové sloji, kde byly tlaky a ty se vybíjely. Kombajn se mnou úplně nadskakoval. Asi po dvou hodinách se mi podařilo čelbu vyuhlit, takže jsme se mohli chytit budování. Filipek mi vyhodil hlavu na lafetu a já jsem ji zvedl pod strop. Tonda už nesl nohu a Petr, který dělal na druhé straně s Jarkem, už šroubovali nohu k hlavě. Když stála sešroubovaná kostra, kluci ji zakládali sítama a orospinkovali. Já jsem zakládal vrch štachetama. Toto budování nám trvalo možná půl hodiny, jestli né déle. Správně nemělo budování trvat déle než deset minut. Nechtělo to nic jiného, než získat rutinu. A tu jsme během týdne měli a nebudovali jsme déle, než těch deset minut. Já už jsem se taky na kombajnu zaběhl a čelbu jsem vyuhlit za půl hodiny. Klukům se práce začala líbit, protože se zdaleka tak neudřeli, jako na klasické ražbě. I z Filipka se stal lepší chlap, než jak se nám ukázal první dny. Dokonce prohlásil o skutrovi, že je to čurák, protože se sral i do něho. Ale do očí mu to nikdy neřekl. Já jsem to měl daleko horší. Žral jsem prach, párkrát se stalo, že mi praskla hadice na ovládači a od hlavy až do půl pasu jsem byl od oleje. Když pak na mě nasedal uhelný prach, měl jsem ho na sobě něko-

lik milimetrů, což byl problém smýt ho. Věčně jsem musel měnit nějaké hydraulické hadičky a nože, které odcházely, protože byly úplně jiné, než tam původně měly být. Na nočních šichtách si kluci nanosili ke kombajnu materiál na čtyři nebo pět metrů a než jsem udělal údržbu a vyuhlil čelbu, tak si polehali na štachety nebo okory a dávali si dvacet. Někdy jsem jim úplně záviděl, ale nedalo se nic dělat. Dostali jsme do party nováčka, nějakého Ludka z Přerova. Měl strojní průmku, ale jinak strašné pako. Přišel na důl, aby vydělal za rok na auto. Hotový šílenec. To, že je blb, nebylo těžké poznat. Byl pár dnů po zaškolení, než byl přidělen k nam, a o havírně neměl samozřejmě páru. Hned první den, když jsme sfárali a svačili, prohlásil: „Pánové, nerad bych vás nějak honil do práce, ale já jsem tady přišel proto, abych si vydělal na auto, tak si myslím, že bychom mohli hned pracovat.“ To bylo něco pro nás. „Á, zase jeden chytrý!“ ozval se Filipek. „Tak posluchej, kolego, jak si tak myslím, budeme tě muset naučit slušnému chování na dole. Co se řekne, když přijde chlap na čelbu?“ „Já nevím.“ „Tak ty nevíš. Dobré, tak ja ti to řeknu. Zdař bůh se řekne a pokud chlapa neznáme, tak jako například tebe, tak se slušně představíš.“ „Ale nám v zaškolení nic takového neříkali.“ „Tam vam teho eště moc neříkali! A pamatuj si, že tu ses dostal do nejlepší osádky v OKR a že my jsme kurva slušně vychovaní, odkojení od šachty a nemáme rádi, když někdo sprostě mluví, nebo je kurva do piče nevychovaný tak jak ty! Kurva. A teď se pěkně postav do haptáku a slušně pozdrav a představ se nám menem.“ Nováček čučí a neví, co si má o tom myslet. Pak říká: „Dobrý den, já jsem nějaký Luděk z Přerova a přišel

jsem si vydě...“ „Kurva! Kde máš jaký den! Kde ho vidíš?! Kurva, tebe když foter robil, tak si asi zapomněl svlect spodňaky. Až přijedeš domu, tak se nech přemrdat!“ Luděk byl v prdeli. „A eště, aby ti bylo jasné, já sem tvůj předák, tu Ivan je tvůj kombajner a v případě zavalení i předák. Synci su osádka. Teraz mi řekni, co to tam je na čelbě.“ Luděk točí hlavou, protože neví, co čelba je. „Tam! Před tebu! To je čelba, ty pitko!“ Luděk se podíval do čelby a říká: „To bude asi nějaký důlní kombajn.“ „To víš že důlní. Nejsme v JZD! Ten kombajn není aby sis myslel enom tak obyčejny. Ten byl teraz s Ivanem dva roky v Rusku na Dombase, aby jim ukázal, jak se razí. Co, Ivan?“ „Bez debat,“ říkám. Filipek pokračoval: „Poslouchej! Je to nejnovější typ určený jenom na rychloražbu a protože je eště v záběhu, tak ho musíme šetřit a davame jenom pět metru za šichtu, což je ostuda. Jinač bysme dávali patnact.“ Luděk na to: „Jó, tak to musíte určitě všichni hodně vydělat.“ „Nó, teď to je s prachama kapku horši, když zabihame kombajn.“ „A kolik tak asi vyděláte?!“ „No, poslouchej. Kolik si to, Ivan, dobíral tento měsíc?!“ ptá se Filipek. Já: „Ten měsíc? No, bez koruny dvacet, šestnact tisíc osumset.“ „No, vidíš. A ja sem bral cosi kolem čtrnacti a synci dobírali po dvanact.“ „No tolik peněz jsem neviděl ani ve snu! Copak s tolika penězma děláte?“ „No, co by sme dělali. Jednoduše?!“ ozval se Tonda. „Ja mam v baraku osm děcek a ty z luftu žit nebudu! Stara je furt bůd' na protialkoholce, nebo s kapavku v Bohumině. Jarek ten jezdi každú zimu na Aljašku očkovat žižaly a to teěž něco stojí. Zadarmo ti kamarade nikdo nic neda. No a tu Petr si bere každé jaro neplace-nu dovolenu a jezdi na kolečkových bruslach po světě. Kde

si to byl Petře letos?!“ ptá se Tonda. „Já? No, letos sem měl namířene přes Machove jezero a Širavu, do Rakouska k Balatonu, ale jaksi sem si to špatně vypočítal s penězama, tak sem se musel v poloviční cestě k Brnu vratit.“ Luděk seděl a žral nam ty kraviny. Bylo nám jasné, že je to blb na entou. Ptám se ho: „Kolik ti je?“ „Dvacet sedm,“ říká. „Tak to si ženatý, né?“ „Nejsem ženatý, ale rád bych.“ Filipek: „A to je kurva jaký problem?!“ „Nó, na mě nějak holky neberou, ale mám jednu u nás vyhlídnutou, jenom je třeba odstavit jejího kluka.“ „Tak ho kurva porvy pod pijok a je to. Né?!“ Petr říká: „Ludku, a už sis aspoň zadupal?“ „Nó, ještě zatím né, ale mám to v plánu. Až budu mít auto, tak to bude pro mě snadnější. To přece už se na to holky dívají jinak. Ještě se potřebuji zbavit vyrážek na zádech.“ Vyhrnul si košilu přes hlavu a vystavil na nás hřbet. Čučely na nás správné sopky, všech barev. Filipek prohlásil: „Ty, Luděk! Kurva, ty bys moh s tym tvojim hřbetem robit maketu měsíční krajiny.“ „No, to je fakt,“ říká Tonda. „Nebo by též nebyl špatný nápad položit mu mezi ty sopky kolejnice, jak su v dětské stavebnici, a puštat mezi nima vlaček.“ Luděk si stáhl košilu a prohlásil: „Nó, a taky plavat neumím.“ Zvedl jsem se a říkám: „Jdu si udělat údržbu.“ „My idem dělat tež,“ prohlásil Filipek. S Ludkem byly pořád nějaké problémy. Chodil do roboty čím dál později, protože vystavoval svůj hřbet slunko, buď na přehradě, nebo koupališti. Myslel, že mu slunko vytáhne ty jeho sopky. Jednou přišel s nápadem, že by nebylo marné, kdyby si pořídil nějakou plachetnici nebo aspoň loďku. Jednou na odpolední šichtu se přihnál celý rozjařený a hned nám zvěstoval novinu. Říká: „Pánové, je to v suchu! Objevil jsem na

přehradě starší odstavenou loď.“ Filipek mu říká: „Teraz se nevykecávej, řekneš nám o tym na dole.“ Sfárali jsme, posedali si na okory, vybalili svačiny a čekali, co to z Ludka vyleze zase za cypovinu. Filipek mu říká: „Tak povykládej něco o tym tvojim křižniku.“ Luděk spustil: „Nó, to bylo pánové tak. Pozoroval jsem z křoví jeden milenecký pár, jak se líbou a tak dále. Však to znáte pánové, né?“ Ozval se Tonda: „My to známe, ale horší to je s tebou! Už ses někdy cucal s nějakou babu?“ „Nó, kromě mé mámy ještě né.“ „A cycek si už držel v ruce?!“ Petr říká: „To víš, že nedržel.“ „Luděk, a piču už si lizal?!“ ptá se Filipek. „Kurva to je největší slast a ma to svoje výhody. Posluchej! To musíš nechat babu chodit aspoň čtrnáct dni v jedných galatkách, až se ji to pičisko pořadně zapaří. Tak to robim ze svoju staru. Když se kolem ni začínaju slitavat muchy a posedávat po ni, tak poznám, že je pravy čas. Kupim litr vina, děcka pošlu do kina a orgie možu začat. A teraz dobře posluchej. Stara se vyvali na gauč už svlečena do saga, enom ma na sobě galatky, nebo o to se už staram sam. Nesmiš na to jit zas nějak moc divoko, nebo se ti može stat tak jak raz mi, že sem chtěl stare čím jak nejrychlejší servat galatky a neuvědomil sem si, že měla chlupy přilepene na nich. Porval sem a stara zajaščela, jak by ju do ni žigla osa. Kurva držim galatky v ruce, čumim se ji na pitku a teraz nevim, co si mam o tym všechnym myslet. Pitku měla holu, jak mala děvucha. Podivam se do galatek a vidim v nich krasnu pitku aji s pešinku. Ale o to tu nejde. Teraz dobře posluchej, nebo přijde to nejdůležitější.“ Luděk seděl a s polootevřenou hubou poslouchal Filipkově v ýmysly. „Zabereš si do ruky skrojek chleba nebo housku, to už záleží na

tobě, co maš radši, roztáhneš ji krovky a párkrát polizeš. Potom ji zajedeš skrojkem nebo housku za krovky, kde je teprve to nejlepší. Kamarade, nejlepší francusky syr može it klidně do prdele! Tři dny před tym, než dycky staru rozbalim, nežeru, aby sem to pořadně vychutnal. Nerobim to skrz lizačky, ale skrz teho, aby sem si raz za čas pošmakoval.“ Myslel jsem si, že Ludkovi bude z toho špatně, ale nic to s ním neudělalo. Možná, že by si s chutí poslechnul ještě nějakou nechutnou příhodu. Ozval se Jarek: „Co mu to všechno vykladaš! On to stejně nikdy nebude potřebovat. Vidiš sam, že nevi ani jak pitka dycha.“ „Ty, Luděk!“ ozval se Petr. „Ty bys myslim pomrdal aji smrt' na kole, co?“ Říkám: „Hoši, nechte ho dovykladat. Tak Luděk, mluv, jak to bylo dále. Pozoroval si ty dva a co bylo dal?“ „No a pak vstali a šli k nějaké loďce. On ji převrátil a podepřel nějakou větví a pak nevím, protože dno loďky bylo obrácené ke mně.“ „A co si, Luděk, myslíš, že tam spolu robili?!“ „To je těžko říct, protože jsem nic neviděl.“ „Ty si kvadr cypa!“ ozval se Tonda. Luděk pokračoval: „No a asi tak po půl hodině odešli. Zaujala mě ta loďka, tak jsem si ji šel prohlídnout. Zjistil jsem, že je ve značně špatném stavu a musí se nutně opravit, protože není schopná plavby. Ale to nebude takový problém ji opravit.“ Filipek: „Dobře, Luděk, a co je na ni špatneho?“ „No, vespod má díru, po bocích pár trhlin a držáky na vesla jsou uvolněné.“ „Kurva, to tam leži po Němcach!“ prohlásil Petr. „A jak to chceš dát do kupy?!“ ptám se. „Seženu si patřičné náradí a též nějakou barvu a pustím se do opravy. Během čtrnácti dnů bych měl být se vším všudy hotov. Taky jsem uvažoval o tom, že z toho udělám plachetnici, což by bylo daleko lep-

ší a taky výhodnější, protože by odpadla práce s veslováním.“ „Ty, Luděk!“ ozval se Tonda. „Poslouchej!“ „No, co je?“ „Do řiti mi nafukej!“ „Ty, kurva, sem zvědavý, esi nas tež kapku povoziš?“ ozval se Filipek. „No samozřejmě, že ano.“ „Ty a nebude nas do toho tvojeho křižniku jaksi moc?“ ptá se Petr. Filipek: „A čemu si myslíš, že moc.“ „No, kdyby sme se překotili a Luděk neumí plavat.“ Já: „No ja, on vlastně neumí plavat! To se bude muset v co jak nejkratším čase naučit!“ „To je v pořádku,“ říká Petr, „ale kde se to naučí? Kdo má čas se s nim tahat každý den po přehradě nebo koupališti?“ Vzpomněl jsem si na podnikovou saunu, kde byl celkem dost velký bazén. Říkám: „Tonda, běž k telefonu a zjisti, jak to tam funguje.“ Filipek: „Ty, Luděk, my se tu s tebu seřeme jak mama s tatu a co když ti kterýsi tu tvoju loď, nebo co to je, ukrade.“ „O to jsem se patřičně postaral! Ta je v bezpečí. Zatáhl jsem ji do křoví a zamaskoval větvema! Tu nikdo nenajde.“ Jarek: „A to budeš každý den jezdit autobusem s vercajkem sem a tam?“ „Né, ten si nechám schovaný pod lodí!“ „Dobře a jak to budeš dělat s tu opravu. To budeš vždycy loďku smýkat s tych křoku ven a potom zas zpatky?“ „Né, vymýtím si místo v křovinách a budu pracovat tam!“ Říkám: „Ale to ti moc nepomože, protože su prázdniny a lidí je na přehradě jak nasraných, takže tě bude každý vidět co tam dělaš.“ „Ale nebude! To já se zamaskuju větvema.“ Filipek: „Kurva na co?! Čemu by se maskoval, ten může robit klidně aji tak! S tym jeho hřbetem, jak se postaví zadem ku vodě, tak nikdo nic nepozna, bo ho ma jak chameleon. Jedině, co by se mohlo eště stat, že by si ho moh někdo splest s jakusi vodní bestyju nebo ještěrem.“ Tonda se vrátil a říká: „Tak to

je hoši v prdeli, v sauně je do konca měsíce zavřene. Maju dovolenu.“ „Kurva, co včil,“ říká Filipek. Luděk posmutněl a lítostivě se na nás díval a věřil, že něco ještě vymyslíme pro jeho záchranu. Petr: „Ja si myslim, že by nebylo marne, kdyby sme Luděkovi udělali první nějaký takový vycvik na suchu a potom jak se otevře sauna, tak v ni.“ „Kurva, jak ho chceš naučit plavat na suchu,“ říká Filipek. „Tu je důležité, aby se naučil plavat aji pod vodu!“ Tonda: „Luděk, to si takový cyp, že ses nenaučil plavat? Co ty vůbec umíš?! Plavat neumiš, kuřit, nekuříš, pit, nepiješ, dupat, nedupeš. Co si robil, jak si byl malý. Teď, aby sme tě tu na suchu učili plavat.“ Říkám Filipkovi, že by jsme se měli chytit roboty, protože jsme se zas zakecali na Luděkův účet. Říkám: „Posluchej, zrobime si svoje a potom budem Luděka učit plavat.“ Když jsem vyjel třetí metr a chtěl cofat s kombajnem, aby jsme mohli zabudovat, tak jsem se zahrabal housenkama do počvy. Kluci mě museli podkládat dřevama pod housenkama, abych se hnul. Srali jsme se s tím asi hodinu, než jsem se dostal na tvrdou počvu. Dostal jsem se asi osm metrů od čelby. Přede mnou byla asi pětimetrová mulda. Musely se nanosit řezanky a muldu zaházet. Vidím Filipka, jak nese v ruce nějaký starý ládovák a šplhá se mi přes kombajn. Potom začal v muldě měřit hloubku. Myslel jsem, že zjišťuje, kolik bude ještě třeba nanosit dřeva. Pak přišel ke mně a říká: „Ty, Ivan posluchej, když se tak diváš na tu dřuru před nama, tak ti to nic neřika?“ Čumim na něho a říkám: „Říká! Je to pěkně zadupane, pochybuj, že se do šichty vůbec dostanu na čelbu.“ „No právě!“ říká Filipek. „Jak už je to tak zadupane, tak mě napadlo, že by to nebyl špatný bazen pro Luděka. Napustiš tu dřuru vodu

a je to.“ Říkám: „Kurva, viš, že to není špatny napad?! Ale pochybuju, že on tam do toho svinstva vlezle!“ „Ale vlezle! To ja už ho spracuju, nic se neboj!“ Seskočil jsem z kombajnu a šli jsme k Ludkovi, který seděl na záchranářských pytlích a funěl jak lokotka. Ptám se: „Co mu je?“ „Ale nic, enom sme učili tu, Ludka, jak se plave,“ říká Petr. „A ide mu to celkem dobře.“ Říkám: „Tak se mi, Ludku, pochlub!“ Luděk vstal, položil se břichem na pytle a začal plavat prsa. Filipek zařval: „Kurva, esi chceš tak plavat aji ve vodě, tak to daleko nedoplaveš! A teď plavej kraula.“ Luděk začal sebou házet, fakt, jak ryba na suchu. Párkrát se s ním pytle převrátily, nebo z nich spadnul sám, ale nevzdával se. Pot se z něho jenom řinul. Filipek: „Kurva, temu říkaš nějake plavani?! Běž za roh a tam se vyfacej! To moja stara plave lepší.“ „To není ono, na suchu. Kdyby to bylo ve vodě, tak to je zase něco jiného,“ hájil se Luděk. „No, esi chceš, tak to možem zkusit aji ve vodě. Ale to víš, není tak čistá jak na přehradě, ale je zase lepší než na koupalištu, kde se každý vychči.“ „No, to by mi nevadilo, že je trochu víc špinavá.“ „Tak se seber a pod' za nama.“ Celá parta jsme šli ke kombajnu. Kluci ještě o ničem nevěděli, co to je na Ludka přichystané. Skočil jsem za kombajn, spustil lafetu a povolil kolečko postřiku na doraz. Mulda se začala rychle plnit. Když byla plná, Filipek říká Ludkovi: „Tak co, jak se ti libi bazen?!“ Luděk mlčel a bylo vidět, že se mu do té močůvky moc nechce. „Kurva, nad čím eště přemyšlaš?! Svlikej se do saga nebo do trenek a skakej tam. Až se s tebu na přehradě převrátí ten tvůj škuner, tak tam už se tě nikdo nebude ptat, esi umíš nebo neumíš plavat.“ Luděk se začal pomalu svlékat. Filipek poměřil ládovákem hloubku.

Mulda byla asi kolem třičtvrtě metru hluboká. Na povrchu plavaly černé pěny a s přirovnáním s Ostravicí byl Luděkův bazén ještě asi tak dvakrát horší. Luděk už stál před bazénem nahý, ale nemohl pořád najít odvahu, aby do něho vstoupil. „Kurva, vidím, že se ti tam jaksik nechce,“ říká Filipek. „Esi chceš osvěžit, tak si řekni!“ „Nó, to by bylo myslím lepší.“ „Tak se postav před lafetu a Ivan na tebe pustí postřík. Maš to tu lepší než v sauně a furt si něco vymyšlaš.“ Luděk se mi postavil před lafetu a já jsem na něho pustil spršku. Voda z potrubí nebyla sama o sobě studená a v tom bazénu byla ještě teplejší. Zastavil jsem postřík a Luděk se postavil na kraj bazénu. „Měli bysme ho naučit aji trochu skakat po hlavě, né?“ říká Petr. „No, tak Luděku do toho!“ Předklonil se, ruce dal před sebe a volným pádem se poroučel do té žumpy. Voda se rozstříkla a zavřela se za ním i s pěnama. Když se vynořil, nebylo vidět nic než bělmo očí a zuby. „To je docela fajn,“ prohlásil. Filipek na to: „A co si myslíš, že by sme ti připravili nějakou hnujuvku, nebo co?! A teraz ukaž, co ses naučil na suchu! Vymluval ses, že ve vodě to bude lepší, tak sme zvědaví!“ Ponořil se do těch sraček a snažil se plavat prsa. Na tom suchu mu to šlo přece jenom líp. Uplaval v té hustotě asi dva metry a ztratil se v ní, jak když hodíš do baziny šutr. Když se vynořil a otřepal, Petr říká: „No, Luděku, to jsi mě ale zklamal. Já tě to učím na suchu tak dluho a ve vodě si uplně bezmocný!“ „Já za to nemůžu! Ono je to nějaké husté.“ A měl pravdu, protože jak se tam házel a šmatlal, uhelná drť se promíchala s tou trochou vody a bylo z toho bahno. „A teď zkus kraula!“ Zkoušel to, ale po pár plácnutí rukama se zase ztratil. Vždycky když se vynořil, vypadal jak

nějaká nestvůra. Tonda mu říká: „Luděk! Jak dlouho vydržíš pod vodu?“ „Já nevím! Ještě jsem to nikdy nezkoušel.“ „Tak dobře, my ti to stopnem na hodinkach.“ Petr vytáhl z kapsy hodinky a říká: „Až ti řeknu teď, tak se potopíš. Připravit se, pozór, teď!“ Luděk se ponořil, jenom mu z toho bahna čučel hřbet. Sopky na něm byly obalené lesklým černým bahnem a Luděk se podobal hrochovi. Už byl v tom bahně skoro minutu a nevynořoval se. Začali jsme mít obavy, aby se mu něco nestalo. Filipek do něho šťouchnul ládovákem. Vymrštil se z toho bahna a hluboce se nadechnul. Petr říká: „Jsi dobrý, vydržel si dlouho, ale pod vodu ti to je hovno platne!“ Bylo už kolem půl druhé a to byl náš čas jít pomalu k šachtě. Říkám: „Ludku, vylizej z te močuvky a já tě trochu osprchuju.“ „Už? Tak brzo? Pojdte se hoši taky šplouchnout! To je úplná senzace.“ „Běž z tama do piče, bo potřebujeme jet s kombajnem do čelby!“ Luděk zklamaně vylezl a postavil se mi před lafetu. Silným proudem vody jsem ho ošťříkal. Pak jsme naházeli dřeva, které kluci měli připravené, do bazénu a já jsem pomalu jel na čelbu. Jarek se ptal Ludka: „Tak co, jak se ti to líbilo? Fajn?!“ „To víš, že to bylo prima. Ivané! Zítřka mi uděláš taky bazén?!?“

Jednou, když jsem přišel na noční šichtu, obstával u úseku neobvyklý typ. Byl malé zavalité postavy, na hlavě měl širák a kouřil doutník. Pohupoval se na krátkých nohách a tvářil se, jako že mu je všechno u prdele. Z úseku vyšel štajgr a říká: „Tady ten chlap bude chodit k vám jako hlídač pásu. Kdysi dělal už na šachtě, takže něco zná. Jak se jmenujete?“

ptá se ho štajgr. Chlapík si potáhl ze smradlavého doutníku a vyfoukl dym štajgrovi do huby a říká: „Mé jméno je Džony zabiják.“ Štajgr teď nevěděl, co si má o tom myslet. „No, to bude asi nějaká vaše přezdívka, né? Ale já se vás ptám, jaké je vaše pravé jméno.“ Džony říká: „Kurva! To su nějaké starosti. Ptám se tě ja, jak se menuje tvoja stara?! Ty mě tu nebudeš vyslychat, od toho su ini.“ „Nezdá se vám, že jste trochu drzý?!“ Chlapík se přiblížil k němu hubou asi deset centimetrů, potáhl z doutníku, postavil se na špičky, foukl mu kouř do očí a říká: „Né.“ Pak prohlásil: „Kurva, dneska na tym světě chodi kde jaky zvědavý tramp.“ Štajgr se otočil a šel na úsek pro šichtovnici, aby si zjistil jméno Džonyho zabijáka. Přišel se šichtovnicí a znovu se ho ptá: „Jaké máte číslo známky?“ Džony říká: „Hadej! Možeš třikrát!“ Štajgr byl z něho hotový. Říkám Džonymu: „Džony, ty určitě nevíš, kde je náš revír, co? My tě počkáme ve svačínárně, abys nezabloudiv.“ „Tak dobře. Ja si zajdu kupit do kantyny jakesi to bahno na dul a vy mě tam počkejte.“ Štajgr říká: „Víte o tom, že se na dole nesmí konzumovat žádný alkohol?!“ „Ty možná ne, ale ja možu,“ odpověděl Džony. „A kdyby sem se vysral tu před ty dveře, tak ti je po tym co hovno!“ Otočil se a šel do kantýny. Štajgr mi říká: „S tím chlapem to nebude jenom tak. Buď je šiblý, nebo ožralý. To není možné, co nám to tu na šachtu posílají za lidi. Za chvílku, aby se člověk bál otevřít si hubu. Jestli to tak půjde dál, tak přestoupím do dělnického stavu. Kdo se má furt otravovat a rozčilovat. Každý den jsem od někoho zdupaný. Jestli ne od havířů na dole, tak od Pavla nebo ožralého Klimši.“ Říkám: „Máš recht, vyser se na to a máš klid.“ Čekali jsme na Džonyho ve svačínárně a nějak

dlouho se neobjevoval. Pak jsme ho viděli, jak se kolíbavou chůzí blíží k nám a z každé kapsy mu trčelo hrdlo bubáka. Bez povšimnutí přešel kolem nás. Zakřičel jsem: „Džony!“ Otočil se a říká: „Já sem vás, kurva, nepoznal.“ Říkám: „Džony, měl by sis ty bubáky kapku zamaskovat, protože u šachty mají záchranáři dozor a bubaky ti zabaví.“ „Mam jich v piči!“ „Nedupej, dej to sem, my ti ty bubaky vezmeme do kabel.“ Dal si říct a každý jsme si dali do kabele jednoho. „Svačinu si nebereš?“ ptám se ho. „Seru jim na jejich svačinu! Ať si ju strčí do prdele. Myslíš, že se chcu otrut?“ U úseku měl Džony na sobě rolák, takže mu nebylo vidět jeho tetování na krku, kde měl neuměleckým písmem vytetované: zde podřezat. Sfárali jsme a Džony celou cestu do revíru mamral, že to všechno stojí za hovno, že mu bylo lepší atd. V revíru jsme zasedli ke svačinám a během jídla jsem se Džonyho vypytaval na jeho život. S ochotou odpovídal. Dozvěděli jsme se, že než nastoupil na šachtu, tak dělal nějaký čas u technických služeb Havířova jako popelář, odkud ho za špatnou pracovní morálku a nevhodné chování k nadřízeným vyhodili. Říkám: „Džony a jak se vůbec menuješ?! My hovno víme, jak ti máme mluvit. Štajgrovi si to neřek. Proč? Je to docela dobrý synek a dá se s ním mluvit.“ „Dobry? Chuja dobry. Takovym cypum není co věřit. V kriminále sem si myslel o jednom bachařovi to same co ty a nakonec sem si odseděl v korekci deset dní. Takym chujum ja kamarade nevěřim ani boha. Ale čemu by sem vam neřeknul jak se menuju. Menuju se Josef Doležílek. Možete mi mluvit Josef, nebo jak chcete. Na tym chuja záleží. A dejte mi synci jedno bahno, bo mě suši. Ta moja stara piča mi dneska navařila jakesihho paliveho ku-

revstva. Jak blba maďara. Co po ní možeš chcet.“ Jarek vytáhl bubáka z kabele a podal ho Josefovi. Zubama ho otevřel a my jsme čuměli, jak v něm rychle zmizel, aniž by pohnul ohryzkiem. Ptám se: „Jak to děláš?“ „Kamaráde, to je věda, ale přitym obyčejna chujovina. Podiv. Daš hlavu dozadu a teraz musíš zrobit tak, jak by se ti chtělo zivat. A to je cela věda. Ale tak možeš vypit enom jedno, nebo maximalně dvě piva. Šak si odevři jedno bahno a zkus to.“ Vytáhl jsem z kabele Josefoveho bubaka a díval se, o co bych ho otevřel. Vytřhl mi ho z ruky, zubama ho otevřel a podal mi ho. Zaklonil jsem hlavu a podle jeho rad to zkusil. Nahnul jsem hlavu dozadu, otevřel krk jako při zívání a lil si pivo do krku. Zakašlal jsem se a pivo mi vyletělo z huby i nosu. Podal jsem flašku Jarkovi a ten dopadl jako já. Tak i Petr a Tonda. Luděk pivo nepil, tak jako žádný alkohol, tak to nezkoušel. Filipek zrovna na šichtě nebyl. Měl dovolenou. Říkám: „Josef, a kolik ti je?“ „Mi? Čtyřicet dva.“ „A máš nějaké děcka?“ „Mám jednoho synka, ale to je takový neobadaný kokot. Furt se enom učí a vyrabja z tych stavebnc jak dostaneš kupit v tym merkuru jakesi lodě a era. Minule, počkej, kdy to přesně bylo. No chuj s tym. Na tym tak nezaleži. No, tak to sem přišel navaleny domu a stará se synkem už chrapali. Sednul sem si v kuchyni na stolek a žral. Na mojím oblíbenym místě, kde sem dycky sedaval, měl synek položene jakesi ero. Chytlo mě scani, tak sem šel na hajzl. Jak sem se vrátil, tak ze zvyku sem si sednul na moje místo a než sem si stačil uvědomit, že tam má synek to ero, tak sem mu na něho sednul. No, co vam mám dále mluvit. Ero enom pod moju řiťu zapraštělo a bylo po piči. Začal sem nadávat, který cyp to tu dal. Vylezla stara

aji se synkem a když synek uviděl na stolku místo svého era enom par jakisich dřev a hander, tak začal ješčet. Mluvim mu: Kurva nejašč mi tu, kdo ti mluvil, aby si mi daval na můj stolek ty tvoje pěrunstva. Synek pravil, že to ero měl přichystane na zitřek do školy nebo kde. Jak pry ho nedonese, tak dostane kulu a poznámku. Pravim mu: Mama ti napiše omluvenku a ero si zrobiš nove. Stara mu napsala omluvenku, ale chuja mu to bylo co dobře. Přines kulu aji s poznamku. Dobře mu tak cypovi. Aspoň si bude davat příšte pozor, že nemá nic davat na muj stolek.“ Petr říká: „Když sem byl ma-ly, tak sem našel před našim barakem vlašťovku. Měla zlo-mene křidlo, tak sem ju vzal a přines domu. Fotr ji křidlo podložil nějakyma dřevkama a zavazal. Každé rano, než sem šel do školy, sem na chodbě a v chlěvku chytal pro ňu muchy. Fotr zase odpoledne. Měli sme ju asi dva měsice a křidlo se ji za tu dobu zahojilo a mohla už aji litat. Byla krotka, proto-že si na nas za tu dobu zvykla, a klidně se dala chytit do ruky. No. A to tež raz fotra zavolala matka k obědu. Přišel do izby a tápnul řiťu na stolek. Vlašťovka nestačila ani pípnuť a bylo po ní. Fotr potom byl z toho skoro čtrnáct dní mar-rod a nebyla s ním žádná řeč.“ Ozval se Luděk: „A copak jste s ní udělali?“ „No, aby se z ní dal udělat řizek, zas tak velká nebyla, tak ji fotr udělal za chalupů v mezi hrob aji s křížem.“ Josef vylovil z fáraček svačinu a říká: „Musim se podivat, co mi to ta moja piča maďarska přichystala neska na svačinu.“ Rozbalil ji a prohlížel si její obsah. Krásně voněla česnekem. „Aha, kapsa. Tak to je eště dobře.“ Kapsa, jak tomu Josef říkal, bylo pomleté maso, obalené v zelném listu a nějakém tenkem plátku svíčkové. Bylo to asi nějaké maďarské jídlo. Párkrát si

kousl a zbalil kapsu do kapsy. Říká: „Po včerejšu mi jaksi nebere. Dejte mi rači jedno bahno.“ Jarek mu podal pivo a my jsme jenom čuměli, jak v něm zmizelo. Všiml jsem si, že Josef je potetovaný skoro po celem těle. Některé obrázky měl pěkné, ale některé byly ubohe. Ptal jsem se ho: „Josef, kdo ti dělal ten nápis na krku?“ Říká: „To jeden cigan, když sem bručel v Ilavě, mě tak zřídil. Cyp skurveny. Byl sem nafetovaný a to pako černé mi říká, že umi dobře tetovat, esi něco nechcu. Bylo mi to jedno, tak sem ho nechal. Kurva, kdyby sem věděl, že ten chuj neumi psat, tak by sem ho nakopal do prdele. Šak vidíš sam, jak to zdupal. Každé písmeno je ine. Kurva, synci, musim vam řeknut, že v kriminale je fajn. Kdo z vas bručel?“ „Já!“ ozval se Tonda. „A kde?“ „Na Borach.“ „Kolik maš odkruceneho?“ „Tři roky.“ „Tak to se běž skovat. Já kamarade, když to spočítam, tak bez polepšovny, kteru do teho nepočítam, sem si poctivě odkrutil šestnact a pul roku ve všelijakých lochach po cele republice. Naposledy sem bručel čtverku. A dycky k temu přidu, ani nevím jak. Když sem střízlivy, tak to se potom neznam a idu prez mrtvoly. Naposledy když mě zalochovali, tak to tež bylo takove na hovno. Přišli do hospody fizli a začali kontrolovat občanky. Ja sem ju u sebe neměl, protože nebylo ani třeba. Do jedneho kilometra od baraku ju nemusíš mět. Ja bydlim par metru od hospody. Přišel ke mě taky mladý juzek a říká: kontrola občanských průkazů! Předložte mi soudruhu váš občanský průkaz. Jak sem slyšel slovo soudruhu, tak se ve mně začala vařit krev. Říkam nemam, nebo ho nepotřebuju. A kde jste to slyšel, že nepotřebujete mít u sebe občanský průkaz? Vaší povinností je, nosit svůj doklad o totožnosti stále u sebe v pří-

padě kontroly, jako například zrovna dnes. Ke stolu přišel policajt, kery mě znal, a mluvi: Áááá, pan Doležílek! Kdy vas pustili? Před čtrnacti dnama. A jak to mate s prací? Pracujete někde?! Eště ne. Ozval se do toho ten juzek a mluvi: Tak on, milostpán, né že nemá u sebe občansky průkaz, ale je dokonce příživník! Kurva, to už bylo na mě kapku moc a pravim: Kdo je u tebe příživník?! Kdo je příživník, tak to si ty! Poval mě za rameno a smyknul se mnou. Než mi stačil kolega zahaltovat ruku, tak sem mu ju vypalil. Posbiral se ze země a ten druhý mě šlehnul obuchem po hlavě. Zatmělo se mi v očach a než sem se stačil zpatomatovat, tak mě tlačili do antona. Ani sem nestačil stare řeknut ahoy. Vyfasoval sem čtyry a to enom skrz nějakeho zeleného cypa. Seděl sem ve trojce, kera je enom pro takovu smetanku. Za co tam někeří seděli, to by ste se synci posrali.“ „Tak povykladej!“ říká mu Petr. „Tak třeba tam byl jeden expert, kery robil na jatkach a dupal telata, kozy a kdo vi, co eště všechno. Řikali sme mu kozojeb. Když nebylo co, tak jebal do tepleho čerstveho masa. Byl to pako a uchyl. Normalně nam všechno řeknul. Nebo co bylo jeho oblíbene, tak mu dělalo dobře, když se baba svlekla do saga, vlezla si na takovy ten kulaty stul, kerý měl vrch ze skla, čapla si a začala scat a srat. On ležel pod stolem a honil si ocas. A nebo tež pry měl rad, když si baba sedla na hajzlovu misu, roztahla kyty a scala a srala. Chytil hovna do ruk a mazal se s nima po hubě a krku a kurevsky pry u toho řval, až se odpravil. No, jak vam mluvim. Pako neobadane. A takovych cypu tam litalo plno.“ Říkám: „Ale na to, že maš za sebu tolik toho kriminalu, vypadaš eště dobře.“ „Dobře? To mozna teď, jak mě stara zase vykrmila. Dycky mě vykrmi

a potom když něco vymamlasim a zalochuju mě, tak se vrátím jak troska. Jak sem se teď naposledy vrátil, tak sem měl padesát dva nebo tři kilo. No a vidiš. Nejsem tu ani pul roku a stara mě vykrmila na sedumdesat osm. Vali do mě žradlo jak do babuťa.“ Zazvonil telefon. Volal štajgr, že šibík pojedje jenom do pěti hodin a pak se bude dělat údržba. Říkám: „Josef, nedá se nic dělat, musíš jít k šibíku a popušťat pasy. Ton-da půjde s tebu a ukáže ti, co je třeba dělat.“ Vyměnil jsem pár nožů a pásy se rozjely. Celou šichtu jely dobře. Vyjel jsem poslední metr a rychle jsme zabudovali, protože už jsme měli být dávno pod šachtou. Ze šichty jsme se zakecali s Josefem a teď nám ten čas chyběl. Přišli jsme k šibíku, ale Josefa nebylo nikde vidět. Pak jsme ho našli asi deset metrů na druhé straně pásu, jak chrápe. Křičeli jsme na něho, ale on chrápal dál. Říkám: „Jarek, skoč tam za ním a vzbud' ho, nebo tu zachrápe na druhu šichtu.“ Jarek se chytil drážky a skočil za pás. Zalomcoval s Josefem. Vyskočil a nevěděl, kde je. Pak vstal, stoupl si na konstrukci pásu a snažil se chytit drážky, aby mohl přeskočit pás! Nakonec se mu to podařilo. Byl malý a jenom tak tak dosáhl nohama na jedoucí pás. Cupital zavalitýma nožkama po páse a nemohl ho za žádnou cenu přeskočit. Asi se už nemohl udržet a pustil se. Dopadl na pás jak žok, kapa mu spadla z hlavy a i se světlem drncala o konstrukci pásu. Pak mu kapa zajela pod válečky, kábl od světla se napnul jak struna a prasknul. Kapa se vymrštila a dopadla před Josefa na pás. Viděli jsme, že se Josef blíží k železnému můstku, který sloužil jako přechod přes pás. Josef ležel na zádech, nohy měl roztáhnuté jak prvnicka a když přijel k můstku, tak jima do něho vrazil. Můstek byl železný a vá-

žil možná něco přes devadesát kilo, ale i tak odletěl jako papír. Tahali jsme za blokovací lanko, které by mělo pás zastavit. Marně. Pás jel dál. Josef už se blížil k šibíku, kde se do zásobníku sypala forot. Kdyby tam spadl, tak je s ním ámen, protože díra zásobníku byla hluboká a i kdyby přežil pád, tak by ho ubily kvádry a forot by ho zasypala. V poslední chvíli jsem skočil k ovládacímu panelu a vytrhl vzduchovou hadici. Po chvílce se pás zastavil. Utíkali jsme rychle k zásobníku, protože jsme Josefa neviděli. Doběhli jsme tam a vidíme ho, jak pomalu leze z pásu a drží si hřbet. Pás s Josefem zastavil přesně čtyři metry před zásobníkem. Kapa mu ujela i s lampou do něho. Zůstal mu na prdeli jenom akumulátor. Říkám: „Čemu si prosím tě nevyskočil! To si chtěl spadnut do zásobníku?!“ „Kurva, do jakého zásobníku?“ „Tonda! Ty si mu neřek, že těžíme do zásobníku?“ „Ne! Myslel sem, že si to tu Josef všechno projde.“ „Jebu na jakesi šmatlani!“ říká Josef. „Pod' sem!“ říkám mu. „Podívej se tu do te d'ury. To je zásobník.“ Čučí do asi patnáctimetrové díry a říká: „Kurva synci, čemu ste mi o tym nic neřekli?!“ Říkám: „No podívej se, byva zvykem, že když sem nový, nebo něco neznam, tak si to první profaram, aby sem věděl, co kde je.“ „Kurva ja sem cyp, kdyby sem tam spadnul, tak je po mně. Kurva, po tych bahnach mě chytla jakási unava, tak sem dojed kapsu a vybulil se za pas a chrapal. Ja sem se synci vlastně po druhé narodil! Za to se dneska ožeru jak babuť.“

Josef svoje znovuzrození zapíjel tak, že zapomněl přijít na šichtu. Říkal jsem štajgrovi, aby mu poznačil dovolenou. Ženské ve znamkovně mu ji nepoznačily, protože na dovolenou získa narok, až po odpracování pětasedmdesáti dnů.

Josef udělal jednu šichtu, na které se mohl stát nebožtíkem a ještě k tomu chytil bůlku. Zato se dostavil na noční šichtu skutr. Když jsem ho viděl, měl jsem po chuti, tak jako i kluci. Mumlal, že měl nějaké vyřizování, a proto přišel na noční. Revírník z odpolední volal z dolu na úsek, že kombajner má zlamanou klíční kost a nohu. Oznamil, že jsme najeli na pestré vrstvy. Říká mi štajgr: „Ivan, opatrně, ať není nějaký uraz.“ Minulý rok byly v pestrých vrstvách tři smrtáky a plno úrazů. Vedení podniku zakázalo v té sloji razit. My jsme byli geologicky průzkum, takže pro nás zákaz neplatil. Skutr, když se dověděl o úraze, který se stal odpolednímu kombajnérovi, prohlásil, že si to určitě zavinil sám z vlastní neopatrnosti. Skutr věděl hovno, co to pestré vrstvy jsou, protože je ještě neviděl. Když jsem byl asi dva roky na šachtě, tak jsme kolem nich razili a občas jsme do nich najeli. Tyden jsme se pak trápili se zabudováním dvou metrů. Pestré vrstvy bylo nadloží, nebo vlastně strop. Hornina byla krásně zbarvená všemi možnými barvami. Hlavně převládala červená. Bylo to nejzradnější nadloží, jaké může vůbec existovat. Strop se zdál bezpečný a kdo o tom nic nevěděl, klidně by pod něho vlezl, bez sebemenších obav z toho, že by se mu mohlo něco stát. Strop nikdy na sebe neupozornil posypováním, tak jako třeba břidla nebo prachovec. Z ničeho nic se uvolnila loga, která byla třeba tři metry dlouhá, dva metry široká a taky tak vysoká. Někdy vypadla větší, jindy menší, to záleželo, jak se přírodě zachtělo. Tu se zkrotit nedalo a každým rokem si vybírala těžké daně na hornících. Věděl jsem, že nás čekají krušné chvílky. Hlavně mě, protože jsem to byl já, kdo musel pod strop lézt. A ještě k tomu se musel přisrat na

šichtu skutr. Sfárali jsme a já jsem cestou do revíru klukům vykládal, co takové pestré vrstvy dokážou. Skutr se do toho vmísil a říká: „Ty jsi jakýsi chytry! Zbytečně plašíš osadku a dramatizuješ to.“ „Vždycky je lepší byt trochu chytry, než blby. Já o tom něco vím, a proto to klukum mluvím, protože těch pár korun, které tam zarobíme, nestojí za to, aby se někdo dokaličil.“ Ozval se Luděk: „Jak to, za pár korun? Já potřebuju nutně hodně peněz!“ „To my potřebujeme tež! Ty pitko z ryby,“ odpověděl Tonda. Docházeli jsme do revíru. Na čelbě jsem zahledl nějaké světlo. Byl to revírník z odpolední šichty a čekal na nás. Posedali jsme si a já se ho vypytał, jak to bylo s tím úrazem. Vykládal nám všechno přesně, protože byl u toho. Ruda, tak se jmenoval ten kombajnér, vyjel metr a chystal se budovat. Vylezl na lafetu a čekal, až mu předák na ni hodí hlavu. Když šrouboval nohu, uvolnil se najednou strop a vypadla loga. Jediné štěstí bylo, že se trochu zbrzdila o hlavu, chytla Rudu pravou stranou a odhodila ho na kombajn. „A co se mu stalo, to už víte. Nohu má zlomenou ve stehně a pod kolenem. Klíční kost má zlomenou škaredě, i s tržnou ranou. Krev z něho valila jako z prasete. Neví se, jestli nemá nějaké vnitřní zranění. Byl chvilku v bezvědomí, ale než přišel doktor se záchranářema, tak se probral a chtěl pít. Napít jsme mu nedali. Doktor se mně hned ptal, jestli jsme mu dávali pít. Řek jsem mu, že né, protože jsme měli obavy, jestli nemá nějaké vnitřní zranění. Říkal, že jsme udělali dobře, protože jestliže ten karambol přežil, tak pitím jsme ho mohli zabít my. Doktor mu ošetřil rameno, na nohu mu přivázal dva okory a záchranáři ho na nosítkách odnesli k šachtě. Proto vám hoši říkám, opatrně, i kdyby jste měli

udělat jenom jeden metr do šichty. Hlavně ať se nikomu nic nestane.“ Ozval se zase blbý Luděk: „Jeden metr, to je málo! Nebudou žádné peníze!“ Nasral jsem se. „Zavři ten svůj fekal! Ty čuráku. Myslíš enom na ty usrane prachy.“ Skutr prohlásil: „Tož správně říká, skrz jednoho metra, to sem nemusel vůbec fárat! To sem moh být zrovna doma.“ Já: „A kdo ti poručal, abys fáral?!“ Štajgr: „Chlapi, nehádejte se, na to není vhodná chvíle! Hlavně jak říkám. Opatrně.“ Zvedl se a šel k šachtě. Skutr posvicoval lampou po stropě a prohlásil: „Pod takým stropem sa klidně vyspím.“ „Hrdino,“ říkám. „To víš, že nejsem taky vyhukaný jak vy všeci.“ Řekl jsem si, že budu radši držet hubu, protože s takovým čurákem se nedá mluvit. Stoupl jsem si na stupačku kombajnu a díval se, jak by bylo nejlepší vyuhlit čelbu, aby se neodkryl strop. Uhlí bylo sypké jak prach a klidně by se dalo kopat pikolem. Promýšlel jsem si, jak vyberu jenom štusy, a to tak, aby se daly na těsno zabudovat nohy. Kluky jsem poslal pro dlouhou řezanku na london. Na čelbě ležela loga, která domrzačila Rudu. Bylo ji třeba rozbrčet, abych ji mohl odfedrovat. Popojel jsem kombajnem dozadu a lafetou jsem ji stáhnul pod zabudované, kde ji Petr brčel. Pod ovladačem jsem si všiml kaluže už sražené krve. Vzal jsem do hrstí drobnou forot a zasypal ji. Petr rozbrčel logu a pomalu sjížděl do čelby. Začal jsem šrámat levý štus. Když se mi to zdálo být dost, vyhrábl jsem bindloch a otočil se na pravou stranu, abych udělal to samé. Jakmile jsem se zašramal, zpozoroval jsem, že čelba posypuje. Couvnul jsem a pozoroval, co to udělá. Zezadu slyším, jak skutr na mě řval. „Na co prosím ťa čekáš! Až zahřmí?!“ „Drž hubu! To je moje věc, na co čekám.“ Ke kombajnu se přisral Luděk:

„Nebudem se přece na to koukat!“ Říká mi: „Žduchni do toho lafetou!“ Tonda se rozběhl a kopnul ho vší silou do prdele. Pak s nim smyknul o počvu a říká: „A šmaruj do piče, pokud sem ještě klidny!“ Vtom se čelba sesula jak hromada písku. Za chvílku nato se uvolnila ze stropu loga a v pádu se přelomila o lafetu. Začaly posypovat i štusy. Netrvalo to ani okamžik a čelba byla zavalená. Ze stropu se uvolňovaly logy různých velikostí. Vlezl jsem na lafetu a opatrně jsem se podíval do stropu. Byl vykomínovaný tři metry do vrchu a bylo mi jasné, že to není ještě konec. Musel jsem už zase couvnout a postahovat logy tak, aby je kluci mohli rozbít. Pak jsem odebíral forot, až jsem se dostal znovu na čelbu. Na obou stranách jsem vyhrabal bindlochy. Strop se trochu uklidnil, ale to neznamenal, že bude klid. Říkám: „Hoši, podejte mi london a řetěz a uvážem ho.“ Skutrovi se to nelíbilo, ale sral jsem mu na jeho blbé připomínky. Opatrně jsem odsunul pikolem na hajcmanu štachety tak, abych mohl prostrčit řetěz. Dal jsem si řezanku na rameno a Petr mi ji vzadu pomáhal přidržovat. Prostrčil jsem přes mezeru řetěz, udělal uzel a chtěl jsem přes oka prostrčit šroubek. Oba volné konce jsem držel v ruce. Uvolnila se loga, ale tak potichu, že jsme nic nezpozorovali, i když skutr hlídal strop. Dopadla přímo na řezanku a zlomila ji. Ulomený konec mě praštil do břicha a já sletěl z kombajnu jak hruška. Dopadl jsem na síta, která kluci připravili na budování. Rukou jsem zavadil o ostrou hranu a roztrhl si ji. Posadil jsem se a protože jsem byl nasraný, tak řvu na skutra: „Jak to hlídáš, ty čuráku jeden?! Chytrý si jak Šalamounova prdel a skutek utek! Tam jsi měl zůstat doma a neznervozňovat! Pičo jedna krpata!“ Držel hubu a neříkal

nic, protože věděl, že to zadupal. Tonda odněkud z kapsy vyšťáral obvaz a ošetřoval mi ruku. Pak se skutr rozhodl, že na kombajn vyleze místo mě on, protože jsem mu řekl, že se mu na to můžu vysrat. Kluci udělali to samé. Jediný, kdo neodmítl se skutrem spolupracovat, byl blbý Luděk. Vzal hlavu a vyhodil ji na lafetu. Skutr se shýbnul, aby mu ji pomohl dostat dopředu. Nestačil se ani postavit, když se ozval rachot. Viděl jsem, jak skutr padá z kombajnu kamsi za vynášеч. Loga, která spadla, zůstala viset na hajcmanu a to bylo jediné skutrovo štěstí. Ulomil se jenom menší kus a dopadl na hlavu, kterou Luděk držel, místo aby utek, a vymrštil ji na druhou stranu. Koncem dostal Luděk po bradě a jak se ukázalo, měl přeraženou levou sanici a vymlácenou celou spodní řadu zubů. Se skutrem to bylo horší. Když sletěl z kombajnu, nikdo nejevil zájem, co se s ním stalo. Když se nic nedělo a skutr se neobjevoval, vylezl Jarek na kombajn a díval se, co s ním je. Pak říká: „Hoši, je po nim!“ Vyskočil jsem na kombajn a vidím skutra, jak leží vedle housenky a škubal sebou. „Hoši, ten je tuhy,“ vyděsil jsem se. Rychle jsem utíkal k telefonu ohlásit dispečerovi, co se stalo, i to, že Závorka je asi mrtvý. Během deseti minut byl na čelbě doktor a zachranáři. Doktor nahmatal skutrovi tep a zjistil, že žije. Rychle ho položili na nosítka a utíkali k šachtě. Vzali s sebou i Ludka. My jsme sedli na okory a přemýšleli jsme, jestli to skutr přežije. Ptal jsem se kluků, jestli si nevšimli, jak k tomu skutr vlastně přišel. Já jsem nemohl nic určitého říct, utahoval jsem si zrovna obvaz a zahlíd jsem jenom, jak skutr padá z kombajnu. Jediný Jarek věděl, jak to bylo. Když se skutr narovnal, zrovna spadla loga a chytla ho po hlavě. Prohnul

prý se břichem dopředu a pak už jsme viděli všechno sami. Šel jsem k telefonu a volal na ošetrovnu, jestli mi nemůžou říct, jak to s ním vypadá. Chlapík mi říká, že se skutr probral a že to vypadá na polámanou páteř a těžký otřes mozku. Zvěstoval jsem zprávu klukům a Tonda prohlásil: „Kdyby ten ruďoch zdechnul, tak by to nebyla žádná škoda.“ Všichni jsme se na něho podívali a neříkali jsme nic.

Po úrazech, které se staly v pestrých vrstvách, ředitel zastavil ražbu a nařídil vyjet z pestrých vrstev a obetnout je z levé strany. Muselo se couvnout s kombajnem asi dvacet metrů, udělat provizorní kříž a vytočit kombajn. Srali jsme se s tím skoro týden. Po ujetí desíti metrů jsme narazili na slepenec. Sloj se najednou zúžila, uhlí bylo rozmočené, tak jako i slepenec. Sfáral podnikový geolog a podle map, jak nám říkal, zjistil, že jsme v pásnu, které patřilo sousednímu dolu. Někde nad náma byl zatopený šibík, ale nevědělo se, kde přesně je, protože dokumentace a mapy byly nepřesné a neúplné. Těsně po válce nebo během ní se šibík zaplavil vodou mořského oka, které bylo blízko něho. Staří havíři říkali, že během války Němci házeli do toho šibíku zajatce, kteří na sousední šachtě fáráli. Hlavně ruské a polské. Nikdo nevěděl, kolik jich tam bylo pohřbených. Dále jsme měli projet starou štrekou, o které se nevědělo taky, kde přesně je. Byla nevětraná, už několik desítek roků, takže byla zaplňovaná. Čekali nás krušné chvíle. Kolikrát jsem si říkal, že jsem asi udělal chybu, že jsem se ke geologickému průzkumu dal. Dříve jsme dostávali nějaké rizikové příplatky, ale ty nám po čase zru-

šili. Byl fakt, že jsme měli daleko těžší podmínky než chlapi z příprav, protože ti už přesně věděli v čem razí a jestli se jim sloj zúží nebo zmohutní. Kdežto my jsme nevěděli nic, co nás čeká, a když, tak jenom nepřesně, tak jako třeba zrovna teď. Vypracovalo se bezpečnostní opatření, které bylo jenom takovým maskovacím manévrem pro soudruhy nahore. My kombajnéri jsme si užívali svoje. Sloj se zúžila na jeden metr. Uhlí se vyšramalo a v profilu zbylo přes dva a půl metru tvrdého slepenec. Slepence byla hornina, která se podobala žule, ale krystaly křemene v ní byly větší a byl zbarvený do červena. Na klasickou ražbu byl vynikající, protože měl několik výhod. Dobře a rychle se v něm vrtalo a ládovalo, protože díry byly čisté a nezapadávaly. Pokud nebyl rozmočený, neodlupoval se a dalo by se říct, že byl nejbezpečnější ze všech hornin. Kombajnem a ještě takovým, jaký jsme měli my, se v něm nedalo absolutně razit. Nestačil jsem měnit nože, které při jednom zašrámáním okamžitě odešly. Dělali jsme to tak, že jsem vyšrámal uhlí a couvnul jsem s kombajnem tak, aby se dalo vrtat. Slepence jsme navrtali a sestřelili. Pak jsem jel do čelby a odfedroval ho. Tak jsme to dělali až do té doby, než začala prosakovat ze stropu voda. To bylo znamení, že zatopený šibík je někde poblíž. Sfáral znovu geolog a podle něho měl být šibík několik metrů vpravo od nás. Byly obavy z toho, aby se náhodou voda neprovalila k nám, do štreky. Co by to znamenalo, to jsme věděli a radši jsme o tom nemluvili, i když jsme měli všichni malé dušičky. Museli jsme natáhnout stovkové potrubí a dopravit vodní čerpadla. Geolog mi říkal, že jestli zpozoruju nějaký větší přítok vody, abych to hned hlásil nahoru. Museli jsme

dát do provozu obě čerpadla, protože voda pořád přibývala. Na čelbě a kolem kombajnu bylo po kolena černého bahna. Byla to práce pro vrahy. Po ujetí desíti metrů se mocnost sloje najednou zvětšila a slepenec přešel v pískovec. Mírně se zvedla i počva a taky voda přestala prosakovat. Byli jsme rádi, že se nemusíme brodit tím bahnem. Úsek za náma, kde se protlačovala voda, se den ze dne, nebo vlastně šichtu co šichtu, očividně zatlačoval a musel se podbudovat dřevěnýma stojkama. Jednou, na ranní šichtě v pondělí, jsme přežvykovali šachetní svačiny od pátku, když se objevil Josef z chlebníkem. Říká: „Synci, kurva, pozahazujte ty trutizny a zrobime si snidani na počvě, bo trava tu kurva neroste.“ Rozbalil chlebník a začal vybalovat na široký okor, který si přinesl od šibíku, různé voňavé balíčky, čtyři plzeňské piva a flašku vodky. Čumíme na něho, co to jako má znamenat. Filipek říká: „Co maš, Josef, narozeniny? Nebo si vyhrál ve sportce?“ „Nic takeho nemam a když to chcete vědět, tak to vám posílá moja stará.“ „A to jako proč?“ ptám se. „No, to mate tak. Včera sme měli ze staru takovy udobřovací den, parkrát sme si zduchli a potom u vina se mě ptala, jak se mi daří na dole. Měl sem dobrou náladu, tak sem ji povykládal. Indy, když se mě na to vyptávala, tak sem ju poslal do řiti, ale jak pravim, měl sem dobrou naladu. Pravim ji, že sem mezi dobryma synkama.“ „Nelichotí!“ ozval se Petr. „Kurva, nech mě domluvit. No, že sem jako mezi dobryma synkama, robotu, že mám též celkem slušnou a nenadřu se. A potom, nevím, co mě to kurva napadlo, sem ji řekl o tym, jak sem měl spadnut do toho šibíka a že sem se po druhé narodil. A nebýt vás, nebo vlastně tu Ivana, tak je po mně. Jak to slyšela, tak

mě zdupala, čemu sem vam za to cosi nedal a že sem vás měl přiklidit do baráku a kdesi cosi. Ja sem si potom řek, že sem tež kvadr cypa, bo mě to nenapadlo.“ Josef rozbalil jeden balíček, kde byly řízky, pak vybalil sklinku z domácím uzeným a sklinku z nakládánýma okurkama, rajčatama atd. Vybálil taky chleba a mi podával balíček v alobalu a říká: „Ivan, to posila stara extra pro tebe, nebo ty si mi zachranil život.“ Vzal jsem balíček, který byl ještě teplý a říkám: „Dík Josef, ale to nemuselo být.“ Rozbalil jsem alobal a vidím kapsu. Vůně se šířila po celé čelbě. Říkám: „Josef, jak to, že je to eště teplé?“ „No, bo stará to pekla až ku ránu, bo to je nejlepší teple! Tak samo aji řízky. A berte si! Nemusite se bat, že to je otrute a štítit se tež nemusite. Moja stara je na všechno akoratni. Ja sem baraba, to je fakt, ale ona je čistotna děvucha.“ Kousl jsem do kapsy a musím říct, že tak něco dobrého jsem dlouho nejedl. Klukům jsem dal každému hryza a taky si pochvalovali. Josef nám každému otevřel pivo. Bylo orosené a dobře studené. Nařapali jsme se a nejraději bysme zalehli. Josef otevřel flašku vodky a nalíval do půlky, kterou nezapomněl taky přibalit. Říkám: „Josef, vyřid tvojí, že jí všichni moc děkujem a že to jídlo bylo vynikající. Obzvlášť ta kapsa! A že jí všichni pozdravujem.“ „Kurva synci, to jak ji řeknu, tak ta bude v sedmým nebu.“ Nemohli jsme dlouho sedět a kecat, protože v pondělí na ranní šichtě chodili po revírech papaláši. Poslal jsem Josefa pustit pásy a kluci chystali materiál na budování. Dojžděl jsem metr a praskla mi hadice na ovládači. Samozřejmě jsem byl celý od oleje. Vyměnil jsem ji a nevyjel jsem ani celý šrám a odešla znovu. Olej mi natekl až do gumáků. Někde musela být zrada. Zavolal jsem

k tomu zámečnicka. Zjistil, že ovládač je vadný a musí se vyměnit. Zdemontovali jsme ho a s Petrem jsme ho vezli k náhradním dílům. Minuli jsme podbudovaný úsek, kde prosakovala voda a v tom se to stalo. Ozvala se rána, jako kdyby udeřil blesk, a do zad nás praštila tlaková vlna. Myslel jsem si, tak jako Petr, že je výbuch! Praštili jsme sebou o počvu a já jsem hmatal po masce. Všude bylo plno prachu a nebylo vidět na krok. Směrem od čelby se ozývalo nějaké praskání. Posadil jsem se a svítil do čelby, ale nic nebylo vidět. Když se prach trochu rozptýlil, vstal jsem a šel na čelbu. Najednou jsem strnul, že by se ve mně krve nedořezal. Přede mnou byla zavalená štreka. Hned co mě napadlo bylo, kdo zůstal na čelbě. Utíkal jsem dozadu, abych zjistil, kdo chybí. Filipek utíká naproti mě a řve: „Ivan! Co se stalo!! Vybuch?!“ Říkám: „Zavalilo štreku! Kde su kluci?“ Filipek byl, Petr též, protože nesl se mnou ovládač, jedině Jarek! Kurva!! Jarek tam zůstal!! Utíkal jsem k telefonu k šibíku, protože náš byl na čelbě. Rychle jsem vytočil číslo dispečera a ve zkratce jsem mu řekl, co se stalo a že na čelbě zůstal chlap. Zachranáři byli na místě neuvěřitelně brzo i s kyslíkovými přístroji. Nevědělo se, jestli štreku zavalilo až po čelbu. Na pravé straně zavalené štreky bylo místo, kterým by se člověk stěží protáhnul a navíc se tlakem pořád zmenšovalo. Najednou jsme si všimli záblesku světla z díry. Mysleli jsme, že se nám to jenom zdá, ale byla to pravda. Natlačili jsme se k otvoru a vidíme světlo, jak se pomaličku přibližuje. Řvu: „Jarku!! Jsi to ty?“ „Ja!“ ozvalo se. Jeden se záchranářů se vtlačil do díry pulkou těla a pomáhal Jarkovi ven. Konečně se objevil. Promočený na kost a bylo vidět, že je v šoku. Vyptávat se ho na něco ne-

mělo smysl. Záchranáři ho odvedli k šachtě a pak na ošetřovnu. Ředitel volal z povrchu, že osádka, to jsme byli my, musí okamžitě opustit pracoviště a vyfárat nahoru. Vyfárali jsme, okoupali se a v kulturáku u piva jsme rozebírali celou věc, ale co nám nešlo do hlavy bylo, jak se mohl odtamtud Jarek dostat.

Jarek dostal týden nemocenské, aby se z toho šoku vzpamatoval. My jsme se museli nějakým způsobem dostat ke kombajnu. Špekulovalo se, jak by to bylo nejsnazší a nejrychlejší. Obetnout ho zprava nepřipadalo v úvahu, protože tam byly pestré vrstvy, jediná možnost byla obetnout ho zleva. Udělali jsme kříž, poskládal se sběrný pancéř a dopravil se adaptér. Usadili jsme ho mezi pancéř, na dvě kozy, a lankama ho ukotvili do počvy. Adaptér, jak se tomu říkalo, byly jenom dva bubny ŠN-I. Používalo se ho hodně v porubnách, protože byl malý a dal se bez větších problémů přemístit. Jediná nevýhoda u něho byla, že páky na ovládání kopaly, nebo se často převrátil. Ale jinak docela dobrá strojozna. Filipek s tím neuměl zacházet, proto mě určil vedoucí pole jako vedoucího celé akce. Myslel jsem, že se to Filipkovi nebude libit, ale vůbec nic proti tomu nenamítal a dokonce prohlásil, že se něčemu přiučí. Během týdne jsme měli všechno připravené. Jarek se taky už vrátil z nemocenské a nás strašně zajímalo, jak se z toho závalu dostal. Už u úseku bysme to z něho nejraději vytáhli, ale nechali jsme to až na důl. V revíru jsme posedali a z nedočkavostí čekali, až Jarek spustí. Říkám: „Jarku, tak mluv a pěkně všechno do podrobná.“ Jarek začal vypravovat: „Když jsi odnášel s Petrem vadný ovládač, tak já jsem šel za váma. Jed sem česnek a nějak mě palil na jazyk,

tak sem se vrátil ke kombajnu, napít se vody. Když sem otevřel baňok a dával ho ku hubě, naráz se ozvala rána jak z děla a smyklo to se mnou o kombajn. Myslel sem si, že je výbuch. Začal sem se dusit prachem, tak sem poslepu otevřel masku a nasadil si ju. Asi po deseti minutách, když sem trochu viděl, sem chtěl jít z čelby pryč. Naráz vidím před sebou zavalenu štreku. Zatlo mě a nevěděl sem, co včil. Myslel sem, že zavalilo aji vas s Petrem. Ale potom se mi zdalo, že slyším jakési hlasy. U štusu bylo místo, ale hajcmany pořad sedaly. Když sem si uvědomil, že by sem tu měl zdechnout, tak sem zpanikařil a bez rozmyslu sem vlez do te dury. Hoši, co sem prožíval, to si nedovedete ani představit. Dral sem se dopředu jak šileny. Zatarasilo mi cestu čerpadlo. Nedalo se kolem něho prolezt, jedině přelezť přes něho, ale temu sem sam nevěřil, že se mi to povede. Zatnul sem zuby a dral sem se přes něho. Zachytnul sem se opaskem o kolečko ventylu a nemoh sem tam, ani zpatky. Rukama sem si nemoh opasek odepnut, nebo nebylo jak. Šprajcnul sem se nohama o hajcman a opasek sem urval. Doplazil sem se do místa, kde bylo tak uzko, tolik vody, že nad hajcmanama bylo asi tak deset centimetru místa. Po břuchu sem lezt nemoh, protože by sem se utopil. Serval sem si masku a otočil se na hřbet. Loktama sem si pomahal dopředu. V jednym místě bylo tak zatlačene, že mi z vody trčel enom nos. Hoši, nebudete mi to věřit, ale ja sem volal mamu. Byl sem už smiřeny s tym, že skapu. Nikomu by sem to nepřal zažit. Fakt, hoši. No a potom teho už moc nevim. Probral sem se až na ošetřovně po nějake injekci. No, to by bylo tak všechno.“ Jarek skončil a my jsme chvílku mlčeli, protože to, co nám vypravoval, jsme v duchu pro-